

א

בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו

[15.12.1998]

לפני השופטת ס' רוטלוי

ב

כנגד הנאשמות הוגש כתב־אישום, שעיקרו עבירות של סחיטה באיומים, אשר כוונו כלפי המתלוננת, שהיא בתו של שופט וברנית ידועה. תוכן האיומים התייחס בעיקר לפרטים אינטימיים על הרגליה המיניים של המתלוננת. הגנת הנאשמות מתבססת על הטענה, כי מדובר בעסקת סמים, שבה הן שימשו כמתווכות בין סוחר סמים לבין המתלוננת, שלא פרעה את חובה בגין אספקת הסם. בקשת התביעה היא לקיים דיון בדלתיים סגורות על יסוד הנימוקים הכלולים בסעיף 68(ב)(3) 681(ב)(7) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד1984-, שתוצאתה היא איסור פירסום המתבקש לגבי תוכן האיומים. הדיון נסב בעיקרו על השאלה, אם מתקיימת במקרה הנדון עילה לקיום דיון בדלתיים סגורות, וכן על השאלה, אם יש למתלוננת מעמד בפני בית־המשפט בשאלה הנדונה.

ג

ד

בית־המשפט המחוזי פסק:

א. (1) הסדר שלילי מתקיים, כאשר מהעניינים אשר המחקק הסדירם בחוק מסוים, משתמע הסדר שונה לעניינים שלא הוסדרו בחוק. אולם, כשם שלא כל הוראה מפורשת גוררת אחריה הוראה משתמעת, כך לא כל הוראה מפורשת חיובית גוררת אחריה הוראה משתמעת שלילית (261ה).

ה

(2) אין בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב1982- הסדר הקובע את מעמדו של מתלונן בסוגיות שונות, הנחזה כהסדר ממצה, שנועד להסדיר את מעמד המתלונן בכל התחומים. לפיכך אין לומר, שהיעדר איזכורו של מעמד מתלונן בכל הנוגע לבקשות לשמיעת דיון בדלתיים סגורות, מצביע על קיומו של הסדר שלילי. יתרה מזאת, גם לגבי הדיון בבקשה לקיום דיון בדלתיים סגורות, לא נקב המחקק בהסדר ממצה לגבי מיהות המשתתפים בדיון. לפיכך, אי־אזכורו של מתלונן כצד בהליך של בקשה לדיון בדלתיים סגורות אינו מעיד על הסדר שלילי, אלא על הסדר חסר (261ו – ז, 262ב, ד).

ו

ז

- (3) בתי-המשפט כבר הקנו מעמד למי שאינו צד פורמאלי להליך, ואין בסיס לטענה, כי היה זה אך ורק מכוח הוראת חוק ספציפית. כמו כן, אין קשר הכרחי בין אי-הקניית זכות ערעור מפורשת לצד הנפגע מהחלטה שלא לקיים דיון בדלתיים סגורות, וזאת מכוח נוסח סעיף 74 לחוק בתי המשפט, לבין הקניית זכות טיעון לצד העלול להיפגע מלכתחילה. זכות הערעור הינה זכות יתר החייבת להיות מוקנית בחקיקה. הזכות להישמע הינה זכות הנובעת מכללי הצדק הטבעי ואינה נזקקת להוראת חוק מפורשת (262ה, 263ב – ה).
- (4) מתן מעמד לקורבן מתיישב עם המגמות החדשות בעולם המשפט. בעוד שבמשך שנים ארוכות הושם דגש על זכויות נאשמים במשפט הפלילי, תוך הבנת הצורך בהגנה על אזרחי המדינה ככלל מפני העבריינות, הרי בשנים האחרונות מסתמנת מגמה לפיה יש מקום להגן על קורבנות העבירה הספציפיים כחלק ממלחמתה של החברה בעבריינות. מטרת השתתפות הקורבן בהליך השיפוטי היא להשיב לו את כבודו ואת כבודם של כל מי שהושפעו מן העבירה או הפשע. לפיכך, גם אם לא ניתן בחוק מעמד מפורש למתלוננת בדיון אודות סגירת הדלתיים, כי אז ניתן להעניק לה מעמד זה, הן מכוח כללי הצדק הטבעי של זכות השימוע והן מכוח ציון המתלונן כמי שאמורים להגן על עניינו, על-פי סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט (263 – 264א, ה, 265ה).
- (1) ב. עקרון פומביות הדיון הוא מושכל ראשון ויסוד מוסד של משפטנו. עיקרון זה אינו עוד דבר שבהלכה או במנהג, אלא הוא בבחינת הוראה חוקית, ואף חוקתית. המחוקק קבע את עקרון פומביות הדיון בסעיף 68(א) לחוק בתי המשפט, בלשון לאקונית, תמציתית וחד-משמעית, המעידה על עיקרון, שאחרי חשיבותו ועילאיותו אין מהרהרין עוד. לכלל זה קבע המחוקק חריגים המפורטים בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט. לא הסתפק המחוקק בכוחו החוקי של העיקרון, אלא העלה אותו לדרגה חוקתית על-חוקית, בקובעו בסעיף 3 לחוק-יסוד: השפיטה, כי אין בית-המשפט רשאי לסגור את הדלתיים ולדון בעניין התלוי ועומד לפניו בחשאי, זולת מקום ש"נקבע אחרת בחוק", או כאשר "בית המשפט הורה אחרת לפי חוק" (270ב, ז – 271ב).
- (2) רשימת החריגים לעקרון פומביות הדיון בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט היא רשימה סגורה. פרשנות, לפיה סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט הוא בבחינת רשימה פתוחה, ובית-המשפט רשאי להוסיף עליהם כאוות נפשו, אינה מתקבלת על הדעת. אכן, אילו לא סויג החריג לכלל פומביות הדיון בסעיף 3 האמור לחוק-יסוד: השפיטה, בכך שרשותו של בית-המשפט חייבת להיעשות על-פי חוק, כי אז ניתן היה ללמוד, שהרשימה בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט אינה משום הסדר ממצה, אלא הנחיה תכליתית של המחוקק. אולם, משכך פסק המחוקק, הרי שהוראתו מחייבת. כיוון שמדובר ברשימה סגורה, אין להיזקק לסעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי, המאפשר לבית-המשפט, כשאינן הוראות אחרות בדיון, לנהוג "בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית צדק" (272א – ג).

- ג. כבר נפסק, כי עקרון ההגנה על הפרטיות, אף שהוא נובע מסעיף 7(א) לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, אין בו כדי לכרסם כהוא זה בעקרון הפומביות. עם זאת, לחוק היסוד יש השפעה על פרשנותו של דין קודם. השפעה פרשנית זו אינה נובעת מהוראה מפורשת המצויה בחוק היסוד עצמו, אלא מעקרונות כלליים. השפעתו של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו על סעיף 68 לחוק בתי המשפט, אינה בהתבטלותו של עקרון פומביות הדיון מפאת כבודה של הזכות לפרטיות, ואינה בפתיחה של הרשימה הסגורה של החריגים בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט, אלא בפרשנות רחבה יותר של החריגים עצמם. בעוד שערב חקיקתו של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, עמדה מול הזכות החוקתית של פומביות הדיון זכות חוקית להגנת צנעת חייו של המתלונן, הרי שעתה לאחר חקיקת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, עומדת למתלונן זכות חוקתית המחייבת שינוי פרשני מסוים של החריגים לכלל הפומביות. פרשנות החריג אינה מתפרשת באופן רחב או באופן צר, אלא באופן ראוי, בין היתר, לפי המסגרת הנורמטיבית הקיימת בעת ביצוע הפרשנות, ואשר מטבע הדברים עשויה להשתנות מתקופה לתקופה. חקיקתו של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו שינתה את המסגרת הנורמטיבית ומתוך כך מתחייב שינוי פרשני. אין בפרשנותה הרחבה של הוראת חוק באופן המתאים לרוחו וללשונו של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, במקרה חדש וחסר תקדים, אשר בעניינו יושב בית-המשפט על המדוכה, כדי פגיעה בחקיקה קודמת (273ב, א274 – ג, 275א).
- ד. (1) מטרתו של סעיף 68(ב)(7) לחוק בתי המשפט הינה להתמודד עם חששו של עד מפניהם של היושבים באולם בית-המשפט ומהלכים עליו אימים. המטרה המקורית של אדריכלי החוק לא הייתה להגן על עדים מפני סירוב להעיד אם יתפרסמו עליהם פרטים מסוימים. המטרה הייתה להגן על העדים מפני השפעה אישית מיידית של הנוכחים באולם, המאיימים על העדים בפגיעה אם יעידו באופן חופשי. כמו כן, המטרה הייתה להגן מפני אנשים הנמצאים באולם בית-המשפט ולא מפני אנשים, שאינם נוכחים ממילא במהלך הדיון (276א, ה – 1).
- (2) במקרה דנן, ועל רקע תכליתו של סעיף 68(ב)(7), אין יסוד לבקשת התביעה לסגור את הדלתים, מחמת אי-נוחותה של המתלוננת או עדים אחרים להעיד עדות חופשית בבית-המשפט. לו הייתה מתקבלת עמדה זו, כי אז היה זה עניין שבשיגרה, שבו לנוחיות העדים, היו נסגרות דלתות בית-המשפט ועקרון פומביות הדיון היה מתרוקן מתוכן (277א – ב).
- ה. (1) כוונתו של המחוקק בהתקינו את סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט התרכזה בהגנה על מתלונן ונאשם בעבירות מין, בלי שניתנה הדעת לקיומו של צורך להגן על מתלוננים בעבירות, שלא הוגדרו אז כעבירות מין, אבל היה להן רקע או נופך מיני. אולם, מבחינה פרשנית, ניתן לתת פירוש מרחיב לביטוי "הגנה על עניינו של מתלונן או נאשם בעבירות מין, או בעבירה על-פי החוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח 1998-", כך שהחריג בסעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט, יכלול גם עבירה של סחיטה באיומים על רקע מיני (1277, 278א).

- (2) מבחינה לשונית, הפרשנות לפיה הביטוי "עבירת מין" משתרעת גם על עבירה, שהרקע לה הוא מיני, היא אפשרית. הביטוי "עבירת מין" אינו מוגדר בחוק העונשין, ומשרצה המחוקק להגדיר במפורש "עבירת מין" לצורך עניין מסוים, הרי שעשה כן והצמיד להגדרתו סעיפי חוק ספציפיים בחוק העונשין. המגמה היא ליתן למונח "עבירת מין" משמעות רחבה. חיזוק לגישה זו ניתן לראות בהכללת החוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח 1998 - (להלן – החוק למניעת הטרדה מינית), הכולל התנהגויות רבות, שאינן מוגדרות בחוק העונשין כ"עבירות מין", בסופה של 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט (278ב – 1).
- (3) ניסיון לסחיטה כספית על רקע נטייה מינית בא בגדרו של סעיף 3(א)(5) לחוק למניעת הטרדה מינית. כיוון שהתנהגות כזו נכנסת לדל"ת אמות עבירת ההטרדה המינית, וכיוון שהמחוקק הרחיב את סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט כדי שיכלול גם עבירה על-פי החוק למניעת הטרדה מינית, הרי שהמחוקק הביע את דעתו, כי בית-המשפט רשאי לסגור את הדלתיים, בדיון בעבירה כאמור (279ג).
- (4) לנוכח חקיקתו של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, נשתנה האיזון הראוי בין הזכות החוקתית לפרטיות לבין הזכות החוקתית לפומביות הדיון. שינוי זה מקרין על הרחבת-מה של הפרשנות של החריגים לכלל פומביות הדיון, אשר בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט. ודוק, בהרחבת-מה עסקינן, ולא בפריצת הסכרים. במקרה דנן, מקים סעיף 68(ב)(5) עילה להגן על מתלוננת, מפני פירסומם של דברים בעלי רקע מיני, בדרך של סגירת הדלתיים (279א – 280א).
- ו. (1) לצורך בחינת השאלה, אם יש לעשות שימוש בסמכות לסגור את הדלתיים בנסיבותיו של המקרה דנן, על בית-המשפט לערוך מאזן של הנימוקים התומכים בהותרת דלתות בית-המשפט פתוחות מול הנימוקים התומכים בסגירת הדלתיים. הטעמים התומכים בפומביות הדיון הינם, למשל, זכות הציבור לדעת פרטים מסוימים, התועלת שבחשיפת הפרטים המסוימים מבחינת אפשרות הפרכתם, הנזק הפרטי והציבורי, שעלול להיגרם לבעל-דין מחמת הסתרת הפרטים המסוימים, ועוד. הטעמים התומכים בסגירת הדלתיים הינם, בעיקר, הנזק הפרטי או הציבורי אשר עשוי להיגרם לבעל-דין, או למתלונן, מחשיפת הפרטים המסוימים, או במקרים אחרים, הנזק לביטחון המדינה או ליחסי החוץ שלה, מחשיפת אותם פרטים. אם בתום האיזון נותרת כפות המאזניים מעוינות, יחול כלל הפומביות, והמשפט יתנהל בפומבי. ברם, אם משקלם של הנימוקים התומכים בסגירת הדלתיים רב ממשקל הנימוקים המתחרים, יסגור בית-המשפט את דלתותיו, בין באופן מוחלט ובין באופן חלקי, כמתחייב מנסיבותיו של כל המקרה ומקרה (280ב – 1).
- (2) במקרה דנן, יש להבחין בין עניין הרקע המיני לבין עניין קו ההגנה של הנאשמות לפיו המדובר בעיסקת סמים, שעלתה על שרטון. חוק הגנת הפרטיות מקנה הגנה לפרסום הפוגע בפרטיותו של אדם, אם היה בפרסום "ענין ציבורי", במובחן מ"ענין לציבור", שאינו מצדיק פגיעה בפרטיות. על-פי היגיון זה, בקשר לנושאים העשויים לעלות

בדיון, ויש בהם משום "ענין ציבורי", תהא הפרשנות של החריגים לכלל פומביות הדיון צרה ודווקנית במיוחד, וגם לאחר כניסה לגדר אחת העילות, בית-המשפט ייטה שלא לסגור את הדלתים, אלא באין מנוס. לעומת זאת, נושאים העלולים לעלות בדיון, ויש בהם רק "ענין לציבור", הרי שהפרשנות של החריגים לכלל פומביות הדיון תהיה רחבה ונדיבה יותר, ובית-המשפט ייטה ביתר קלות לסגור את הדלתים. "ענין לציבור" הוא כל נושא שיש בו כדי לעניין אדם, ולו גם מטעמי סקרנות ויצר הרכילות גרידא. "ענין ציבורי" מאידך גיסא, הוא רק עניין אשר בידיעתו יש משום תועלת לציבור. בפרסום שכל מטרתו היא לספק או למלא יצרם של רכלנים אין משום "ענין ציבורי" (281 א – ה).

(3) זיהויו של "הענין הציבורי" שונה מאדם לאדם, ואותו סוג של מידע לגבי פלוני אשר מהווה ללא ספק "ענין ציבורי", עשוי שלא להוות "ענין ציבורי" לגבי אלמוני. באופן עקרוני יש להבחין בין דמויות ציבוריות לבין אנשים פרטיים. ככל שאוחז אדם במעמד ציבורי בכיר יותר, בעל השפעה רבה יותר על חיי הציבור, כך קיים "ענין ציבורי" מוצדק יותר בידיעתן של עובדות בעלות אופי "פרטי" ביסודן. אלא שעדיין צריך, לשם החלת הגנת החוק, שייראה לבית-המשפט, בעשותו שימוש באמות-מידה אובייקטיביות, כי הציבור יצא נשכר מידיעתה של עובדה מסוימת (281 ה – ז).

(4) במקרה דנן, המתלוננת הינה בדרגת מפורסמת, ואולם גם אם הינה דמות ציבורית, נראה כי השפעתה על חיי הציבור אינה רבה. במקרה דנן, בקו ההגנה של הנאשמות, הטוענות כי המתלוננת רכשה מהן או בתיווכן סמים, ועל רקע דרישתן לתשלום חוב כספי הוגש כתב-האישום, יש משום "ענין ציבורי", שכן המדובר לכאורה בעבירה פלילית של דמות ציבורית, ואין המתלוננת זכאית להגנת בית-המשפט בעניין זה. לעומת זאת, בכל הנוגע לרקע המיני, עסקינן לא ב"ענין ציבורי" שהשכל הישר מחייב את פרסומו, אלא ב"ענין לציבור" הולכי הרכיל, גרידא, אשר אין טעם מיוחד להרשות את פרסומו (282 א – ג).

ז. (1) כבר נפסק, כי סגירת דלתות הדיון המשפטי עשויה לפגוע בנאשם, שכן אחד הנימוקים המרכזיים בכלל החשוב של דיון פומבי, הוא שהליכי הדיון יגיעו לציבור הרחב, אשר יכול לתרום לעשיית הצדק במידע המצוי בידו, ושאלמלא הפרסום, לא היה רואה צורך ומקום להביאו לפני הרשות המתאימה. במקרה דנן, יש להפריד גם בעניין זה בין קו ההגנה של הנאשמות, לפיו המדובר בעיסקת סמים, לבין תוכן האיומים הכולל פרטים אינטימיים אודות המתלוננת. בעוד שאיסור פרסום של קו הגנתן של הנאשמות עלול לפגוע ביכולתן של הנאשמות להתגונן, אף כי לא במידה רבה, הרי שאיסור פרסום על הרקע המיני של ענייננו אינו פוגע בנאשמות כלל ועיקר (282 ז – ט).

(2) במקרה דנן יש לבחון אם פרנסתה ופרטיותה של המתלוננת ראויות להגנה, כאשר המתלוננת מבקשת להסתיר מעיני הציבור פרטים מסוימים אודותיה, ולכאורה להציג מצג שווא כלפי הציבור. כל הגנה על פרטיותו של אדם מפני חדירתו של אחר,

- מאפשרת, במידה כזו או אחרת, מצג שווה כלפי אותו אחר. ברם, יש טעמים כבדי משקל להגנת הפרטיות, חרף מצג השווה האמור כלפי הזולת. במקרה דנן, כאשר לזולת לא נגרם נזק מעצם השמירה על פרטיותה של המתלוננת, מעבר לחוסר סיפוק היצר הרכילאי של הציבור, אין ב"מצג השווה" שלה הצדקה שלא להגן על פרטיותה (284א – ב, ה).
- (3) במקרה דנן, לצד עניינה הפרטי של המתלוננת בסגירת הדלתיים, עומד לו אינטרס ציבורי. מחד גיסא, האינטרס הציבורי מחייב מניעת המצב ש"סחטן" ייצא נשכר, מצב העלול לעודד סחטנים פוטנציאליים לנסות את מזלם בסחיטת זולתם. מאידך גיסא, האינטרס הציבורי מחייב מניעת המצב ש"נסחטן" ייצא וידיו על ראשו, מצב שעלול להרתיע "נסחטים" מלהתלונן במשטרה. במקרה דנן, אין ספק, שפרסום אותם פרטים אשר בפרסומם איים "סחטן" על "נסחט", יש משום מסר ל"נסחטים" פוטנציאליים, כי אם ברצונם שהאיום לא יוצא מן הכוח אל הפועל, והפרטים אודותיהם יישארו עלומים, מוטב להם להיענות לדרישתו של ה"סחטן" ולשלם את "כופר המידע" (284 – 285א, 286א).
- (4) במקרה דנן, ניתוח השיקולים השונים שיש להביא בחשבון בעת עריכתו של איזון בין זכות הפומביות לזכות הפרטיות של המתלוננת, במסגרתו של סעיף 68(ב) (5) לחוק בתי המשפט, מביא למסקנה, כי בכל האמור בחשיפת הרקע המיני של המתלוננת, שהוא נושא איומי הסחיטה, הרי שהחידירה לפרטיותה של המתלוננת היא קשה, הפגיעה באינטרס הציבורי הכפול של מניעת עבירות סחיטה ועידוד נסחטים מלהתלונן היא רבה, ומנגד, התועלת לציבור מתמצית רק בסיפוק היצר הרכילאי, וה"יתרון" לנאשמות אינו קיים, או לכל הפחות אינו מוצדק. כיוון שכך, יש לסגור את הדלתיים בכל דיון, שבו עשויים לעלות הפרטים האינטימיים אודות המתלוננת. לעומת זאת, בכל האמור בגילוי של קו ההגנה של הנאשמות, שאינו נושא איומי הסחיטה, הרי שהחידירה לפרטיותה של המתלוננת היא מוצדקת, שהרי הפרטיות לא נועדה להסתיר ביצוע עבירת פלילות, אין פגיעה באינטרס ציבורי של מניעת עבירות סחיטה, ומצד שני, התועלת לציבור היא נכבדה בגילוי חשד למעורבותה של המתלוננת בעבירות פלילות, וכן יש בכך משום תרומה, אם כי צנועה, להגנתן של הנאשמות. לפיכך, אין לסגור את הדלתיים בכל דיון, שבו עשויים לעלות הפרטים אודות קו ההגנה של הנאשמות (286ב – ה).

חוקי יסוד שאוזכרו:

— חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, סעיף 7(א).

— חוק יסוד: השפיטה, סעיף 3.

— חוק יסוד: חופש העיסוק.

חקיקה ראשית שאוזכרה:

- חוק בתי המשפט [נוסח משולב] תשמ"ד1984-, סעיפים 68(א), 68(ב), 68(ב)(3), 68(ב)(5), 68(ב)(7), 69(ב), 70, 70(א), 70(ד), 74.
- א — חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב1982-, סעיפים 3, 63, 64, 187(ב).
- חוק העונשין, תשל"ז1977-, סעיפים 51, 77, פרק י' סימן ה'.
- חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו1996-, סעיפים 50, 51.
- ב — פקודת רופאי השיניים [נוסח חדש], תשל"ט1979-, סעיף 51.
- חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א1981-, סעיף 18(3).
- חוק אימוץ ילדים, תשמ"א1981-, סעיף 21.
- חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א1971-, סעיף 9.
- ג — חוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים), תשל"ט1979-, סעיף 9.
- חוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים), תשי"ח1957-, סעיפים 2א, 2ב.
- חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), תשט"ו1955-, סעיף 1, תוספת א'.
- חוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח1998-, סעיפים 3(א), 3(א)(5).
- ד
- הצעות חוק שאוזכרו:
- הצעת חוק בתי המשפט (תיקון מס' 13), תשמ"מ1980-.
- ה פסקי-דין של בית-המשפט העליון שאוזכרו:
- [1] בג"ץ 559/82 יפת נ' בית המשפט ואח', פ"ד לו(4) 642.
- [2] בש"פ 658/88 חסן נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(1) 670.
- [3] ע"פ 1982/93 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' מדינת ישראל ואח', פ"ד מח(3) 238.
- [4] ע"א 77/88 צימרמן נ' שרת הבריאות ואח', פ"ד מג(4) 63.
- [5] ר"ע 176/86 פלונית נ' פלוני, פ"ד מ(2) 497.
- [6] בג"ץ 87/85 ארג'וב ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון ואח', פ"ד מב(1) 353.
- [7] ע"פ 1/48 סילוסטר נ' היועץ המשפטי לממשלת ישראל, פ"ד א 5.
- [8] דנ"פ 2316/95 גנימאת נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(4) 589.
- [9] ע"פ 353/88 וילנר נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(2) 444.
- [10] ע"א 5185/93 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרום, פ"ד מט(1) 318.
- [11] בג"ץ 3816, 3815/90 גילת ואח' נ' שר המשטרה ואח', פ"ד מה(3) 414.
- ז

- [12] ב"ש 298/86, 368 ציטרין ואח' נ' בית הדין המשמעתי של לשכת עורכי הדין במחוז תל-אביב ואח', פ"ד מא(2) 337.
- א [13] בג"ץ 5688/92 ש' ויכסלבאום ואח' נ' שר הביטחון ואח', פ"ד מז(2) 812.
- [14] בג"ץ 260, 246/81 אגודת דרך ארץ ואח' נ' רשות השידור ואח', פ"ד לה(4) 1.
- פסקי-דין של בתי-המשפט המחוזיים שאוזכרו:
- ב [15] ב"ש (ת"א) 1244/75 אבנרי נ' מדינת ישראל ואח', פ"מ תשל"ו(2) 102.
- [16] ב"ש (ת"א) 1660/83 חרמון נ' מדינת ישראל, פ"מ תשמ"ד(1) 168.
- ספרים ישראליים שאוזכרו:
- ג [17] א' ברק פרשנות במשפט, כרך ב, פרשנות החקיקה (תשנ"ג).
- [18] ז' סגל חופש העיתונות, בין מיתוס למציאות (תשנ"ו).
- [19] ח' ה' כהן המשפט (תשנ"ב).
- [20] י' קדמי על סדר הדין בפלילים (כרך ב, מהדורה משולבת ומעודכנת, תשנ"ח).
- ד מאמרים ישראליים שאוזכרו:
- [21] L. Sebba "Will the 'Victim Revolution' Trigger a Reorientation of the Criminal Justice System?" 31 *Isr. L. Rev.* (1997) 379
- [22] י' קרפ "החקיקה הפלילית לאור חוקי היסוד" מחקרי משפט יג (תשנ"ו-תשנ"ז) 275.
- ה [23] י' קרפ "המשפט הפלילי – יאנוס של זכויות האדם: קונסטיטוציונליזציה לאור חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו" הפרקליט מב (תשנ"ה-תשנ"ו) 64.
- [24] א' ברק "הקונסטיטוציונליזציה של מערכת המשפט בעקבות חוקי-היסוד והשלכותיה על המשפט הפלילי (המהותי והדיוני)" מחקרי משפט יג (תשנ"ו) 5.
- ו [25] ר' גביון "הזכות לכבוד לשם טוב ולפרטיות" זכויות האדם והאזרח בישראל, מקראה (כרך ב, תשנ"ב) 263.
- בקשה לקיום דיון בדלתיים סגורות על-פי סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד1984-. הבקשה נתקבלה בעיקרה.
- ז מיכל גל, סגנית בכירה לפרקליטת מחוז תל-אביב – בשם המבקשת;
דוד – בשם המשיבה 1;

חיון – בשם המשיבה 2.

א

החלטה

ב

א. פתח דבר

כנגד הנאשמות הוגש כתב־אישום, שעיקרו עבירות של סחיטה באיומים, אשר כוונו כלפי המתלוננת, שהיא בתו של שופט ובדרנית ידועה. תוכן האיומים התייחס בעיקר לפרטים אינטימיים על הרגליה המיניים של המתלוננת.

ג

הגנת הנאשמות מתבססת על הטענה, כי מדובר בעסקת סמים, שבה הן שימשו כמתווכות בין סוחר הסמים לבין המתלוננת, שלא פרעה את חובה בגין אספקת הסם.

ד

ב. מהות הבקשה

בקשת התביעה היא לקיים דיון בדלתיים סגורות על יסוד הנימוקים הכלולים בסעיפים 68(ב)(3) ו-68(ב)(7) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984, שתוצאתו היא איסור פרסום המתבקש לגבי תוכן האיומים.

ה

נימוקי התביעה לסגירת דלתות בית־המשפט הינם:

1. פגיעה בפרטיות של המתלוננת ושל ארבע עדות נוספות;

2. פגיעה במוסר;

ו

3. הרתעת המתלוננת וארבעת העדות הנוספות מלהעיד עדות חופשית בבית־המשפט.

ג.1. מעמדה של המתלוננת

ז

בישיבה מיום 9.11.1998 ביקש עורך־דין פלדמן, בא־כוחה של המתלוננת, להיות נוכח בדיון ולהביע את דעתו.

לטענתו, הנטייה היא כיום להכיר במעמד הקורבן ובזכותו לבוא בפני בית-המשפט ולהשמיע טענותיו. יש להכיר במעמד זה, מקום שבו להחלטת בית-המשפט עלולה להיות השפעה הרת אסון על פרטיותה וכבודה של מתלוננת דרך כלל, ובפרט בהיותה אשת ציבור.

ואלה נימוקיו:

א לא מדובר בהסדר שלילי אלא בהיעדר הסדר, ובמקרה שכזה יש לנהוג על-פי האמור בסעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב 1982- (להלן – החסד"פ), "בכל ענין של סדר הדין שאין עליו הוראה בחיקוק, ינהג בית המשפט בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית צדק".

ב אם הפסיקה הקנתה מעמד לעיתונאים המייצגים את האינטרס הציבורי בהליכים של איסור פרסום, מקל וחומר שיש ליתן מעמד למתלוננת, אשר עלולה להיפגע מפרסום הפרטים אודותיה.

ג בפסיקה יש נטייה ברורה להקנות מעמד לצד שלישי, שיש לו נגיעה להליך שיפוטי ועשוי להיפגע מתוצאותיו, ובפרט לקורבן-המתלונן.

התביעה לא התנגדה לנוכחותו ואף תמכה בטיעונו.

2. עורך-דין דוד, אשר טען לשתי הנאשמות, התנגד לבקשתו של בא-כוח המתלוננת, וביסס את התנגדותו למתן מעמד למתלוננת על יסוד הטיעונים הבאים:

א למתלוננת אין מעמד בסוג כזה של דיונים. לשיטתו, כאשר ביקש המחוקק להקנות מעמד לקורבן, הרי שעשה כן במפורש, ומסתם המחוקק ולא הקנה מעמד, אין ליצור ואין להקנות מעמד לקורבן יש מאין. מן הראוי להותיר את מלאכת הקניית המעמד למחוקק. לדעתו יש, למעשה, הסדר שלילי, ועל-כן אין לעשות שימוש בסעיפים כלליים המקנים לבית-המשפט שיקול-דעת לנהוג על-פי מידת הצדק, המוגבלים מטבעם למקרים, שבהם אין כלל הסדר.

ב למתלוננת אין זכות ערעור על ההליך ומכאן שאין לה מעמד בו.

ג את עניינה של המתלוננת יכולה התביעה לייצג נאמנה ואין צורך להקנות מעמד למתלוננת או למי מטעמה.

(ד) אפילו ניתן בעבר מעמד לעיתונאי בבקשה מסוג זה, חרף העובדה שגם מעמדו של לא הוסדר במפורש בחוק, אין להקיש מכך על זכותו של מתלונן, שאיננו כעיתונאי, שופרו של הציבור.

א

בדיון עצמו החלטתי לאפשר לבא-כוח המתלוננת לטעון.

להלן נימוקיי:

ב

3. מהות ההסדר

בא-כוח הנאשמות מנה הוראות חוק שונות בחוקים המסדירים את סדר הדין הפלילי, שבהם ניתן מעמד למתלונן או לצד שלישי, כגון: סעיף 64 לחסד"פ, המקנה למתלונן זכות ערר על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין את הנילון, בסעיף 77 לחוק העונשין, תשל"ז 1979-, המקנה למתלונן זכות לפיצוי על נזקו, וסעיפים 50-51 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו 1996-, המקנה מעמד לערב בדיון על חילוט הערובה.

ג

מסקנתו של בא-כוח הנאשמות, על יסוד הוראות החוק הנ"ל, הייתה, כי משחפץ המחוקק בהקניית מעמד למתלונן עשה זאת באופן מפורש, ומשלא נהג כך לגבי מעמדו של מתלונן בדיון אודות סגירת דלתות בית-המשפט, יש להסיק קיומו של הסדר שלילי. לפיכך, רק המחוקק ולא פסיקת בית-המשפט, יכול לשנות מצב זה.

ד

בא-כוח הנאשמות ער לכך, שלעיתונות הוקנה מעמד בפסיקה, חרף שתיתק המחוקק, אולם סבר, שמעמדה של העיתונות המייצגת את האינטרס הציבורי באשר לפומביות הדיון ולזכות הציבור לדעת, שונה ממעמד המתלונן.

ה

4. הסדר שלילי מתרחש כאשר "...מהעניינים אשר המחוקק הסדירם בחוק מסוים, משתמע הסדר שונה לעניינים שלא הוסדרו בחוק: *expressio unius est exclusio alterius*".

ו

ודוק: כשם שלא כל הוראה מפורשת גוררת אחריה הוראה משתמעת, כך לא כל הוראה מפורשת חיובית גוררת אחריה הוראה משתמעת שלילית" (פרופ' א' ברק פרשנות במשפט, כרך ב, פרשנות החקיקה [17], בעמ' 113).

ז

לו היה בחסד"פ הסדר הקובע את מעמדו של מתלונן בסוגיות שונות, והיה נחזה כהסדר ממצה, שנועד להסדיר את מעמד המתלונן בכל התחומים שבהם הוא מתקשר

להליך הפלילי, כי אז ניתן היה, אולי, לומר, שהיעדר אזכורו של מעמד מתלונן בכל הנוגע לבקשות לשמיעת דיון בדלתיים סגורות, מצביע על קיומו של הסדר שלילי.

א

אולם, לא רק שאין הסדר כולל לגבי מעמדו של מתלונן, אלא שניתן לראות כיצד החקיקה התקדמה, שלב אחרי שלב, בביצור מעמדו של מתלונן בהליך הפלילי, כאשר בכל פעם נועדה החקיקה לפתור בעיה חדשה, שצצה ועלתה.

ב

לדוגמה: סעיף 63 לחסד"פ הקובע, כי יש להודיע למתלונן על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, או סעיף 187(ב) לחסד"פ המכיר באפשרות להגשת תסקיר על מצבו של נפגע בעבירת מין. לא ניתן לראות בסעיפי חוק אלה משום הסדר ממצה לגבי מעמדו של המתלונן-קורבן.

ג

יתרה מזאת, גם לגבי הדיון בבקשה לקיום דיון בדלתיים סגורות לא נקב המחוקק בהסדר ממצה לגבי מיהות המשתתפים בדיון.

אף ציון המתלונן בסעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט כמי שהגנה על עניינו מצדיקה סגירת הדלתות מלמדת על כך, שאותו מתלונן עשוי להיות צד לדיון.

ד

לא זו אף זו, עניין יומיומי הוא, כי עיתונאים פונים בבקשות להתרת פרסום במקום שהוא נאסר, וזאת בלי שהינם צד להליך, ומעמדם בפסיקה התקבל בהיותם מייצגים את האינטרס הציבורי לחופש הביטוי, לקבלת מידע ולפומביות הדיון (ראה פרופ' ז' סגל חופש העיתונות, בין מיתוס למציאות [18] וכן בג"ץ 559/82 יפת נ' בית המשפט ואח' [1]).

ה

לפיכך אני סבורה, כי אי-אזכורו של מתלונן כצד בהליך של בקשה לדיון בדלתיים סגורות אינו מעיד על הסדר שלילי, אלא על הסדר חסר. זאת ניתן ללמוד גם מקל וחומר בהשוואת מצבם של עיתונאים בדיון כזה למעמדם של מתלוננים, שפרטיותם, כבודם או ביטחונם עלולים להיפגע באופן ממשי, אם יותר הפרסום או אם ייערך הדיון בפומבי.

ו

5. בתי-המשפט כבר הקנו מעמד למי שאינו צד פורמאלי להליך, אף כי בהליך נפרד, כאשר לדוגמה הקנו מעמד לעד סרבן, שבית-המשפט השית עליו עונש, והוא ביקש להצטרף כצד לערעורם של המורשעים, וזאת משום שלהליך הייתה השפעה ישירה על חירותו וקניינו (בש"פ 658/88 חסן נ' מדינת ישראל [2]).

ז

או במקרה אחר, הוקנה מעמד לבעל משכון על אופנוע, אשר שימש את הנאשם בביצוע מעשי שוד בנק, ועל-כן חולט בעת הדיון בצו החילוט. גם כאן, מאחר ואותו צד

שלישי עלול היה לשאת בנזק אם יחולט האופנוע (ע"פ 1982/93 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' מדינת ישראל ואח' [3]).

א

בעניין נוסף ניתן מעמד להורי ילדה, שנפטרה במהלך ניתוח, לערער על החלטת שרת הבריאות בעניין התליית רישונו של רופא על-פי סעיף 51 לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש], תשל"ט 1979-, וזאת חרף העובדה, שההורה לא נקבע במפורש כבעל זכות ערעור (ע"א 77/88 צימרמן נ' שרת הבריאות ואח' [4]).

ב

בעניין אחר, בשבתי כיושבת-ראש ועדת השחרורים שליד כלא השרון, הכרתי במעמד משפחת הקורבן בפני ועדת השחרורים, חרף היעדר הסדר מפורש בחוק בסעיף 51 לחוק העונשין (ועדת שחרורים ט 0050622/2 מיום 21.5.1996 בעניינו של האסיר משה בן שטריה).

ג

6. דוגמאות אלו ממחישות, שאין בסיס לטענת בא-כוח הנאשמות, כי גם כאשר הוקנה מעמד לצד שלישי להליך היה זה אך ורק מכוח הוראת חוק ספציפית. כמו כן, אין קשר הכרחי בין אי-הקניית זכות ערעור מפורשת לצד הנפגע מהחלטה שלא לקיים דיון בדלתיים סגורות, וזאת מכוח נוסח סעיף 74 לחוק בתי המשפט, לבין הקניית זכות טיעון לצד העלול להיפגע מלכתחילה.

ד

חיזוק למסקנה זו ניתן למצוא בפסיקתה של כב' השופטת מ' בן פורת, לפיה שלילת הערעור בסעיף 74 לחוק בתי המשפט משתרעת רק על קבלת בקשה לסגור דלתיים ולא על דחיית בקשה כזו (ר"ע 176/86 פלונית נ' פלוני [5]). גישה זו, לא זו בלבד שמכירה בזכותו של מי שעשוי להיפגע מהפרסום, אלא שהיא גם מעניקה לו זכות ערעור, שנדמה היה שהחוק שולל אותה.

ה

ואם בזכות ערעור עסקינן, כי אז על אחת כמה וכמה, כאשר לפנינו זכות שימוע. וכל כך למה? בעוד זכות הערעור אינה זכות טבעית, אלא זכות יתר (בג"פ 87/85 ארג'וב ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון ואח' [6], בעמ' 380), והיא חייבת להיות מוקנית לפלוני בחקיקה כדי שתקום לו זכות ערעור (שם, בעמ' 362), הרי שהזכות להישמע הינה זכות הנובעת מכללי הצדק הטבעי ואינה נזקקת להוראת חוק מפורשת.

ו

גם מקום שלא מוקנית זכות על-ידי המחוקק, כגון זכות ערעור, הרי שלעתים לא יקפיד בית-המשפט עם הנפגע מהחלטה שיפוטית, מפני מראית פני הצדק (ראה כבוד השופט מלץ בעניין צימרמן הנ"ל [4], בעמ' 70). קל וחומר שלא יקפיד עם מי שעלול

ז

להיפגע מהחלטה שיפוטית וזכותו לטעון אינה מחייבת עיגון בחוק, אלא היא נובעת מכללי הצדק הטבעי.

א

7. מתן מעמד לקורבן-המתלוננת אף מתיישב עם הרוח החדשה הנושבת בעולם המשפט, עם התקדמות תורת הויקטימולוגיה – תורה המביאה עמה מבט חדש ליחס החברה כלפי קורבנות העבירה. בעוד שבמשך שנים ארוכות הושם דגש על זכויות נאשמים במשפט הפלילי, תוך הבנת הצורך בהגנה על אזרחי המדינה ככלל מפני העבריינות, הרי בשנים האחרונות מסתמנת מגמה לפיה יש מקום להגן על קורבנות העבירה הספציפיים כחלק ממלחמתה של החברה בעבריינות.

ב

ככל שהחברה תקדם את עניינם של קורבנות העבירה, כך גדל הסיכוי לשיתוף פעולה מצדם עם רשויות אכיפת החוק.

ג

כשלוף החברה להגן על אזרחיה מפני העבריינות מצדיק התייחסות מיוחדת לקורבנות העבירה, אשר סבלם בא לידי ביטוי במישורים רבים, שלא תמיד ניתנים לפיצוי כספי.

ד

החברה המתקדמת וההומניטרית השקיעה מאמצים רבים במלחמה בפשיעה, הכוללת גם את שיקומם של העבריינים, ונטתה לשכוח את החלק הפאסיבי והשקט, היינו: את הקורבן.

ה

11.12.1985 – קיבלה עצרת האומות המאוחדות הצהרה בדבר "עקרונות הצדק היסודיים לקורבנות עבירה ושימוש לרעה בסמכות", שנועדה לשמש מדריך למדינות העולם בעשיית צדק עם קורבנות העבירה ובהגנה על עניינם.

ו

"חברות האו"ם נקראות לנקוט צעדים הנדרשים ליישם את סעיפי ההצהרה שענינם, בין השאר, יחס הולם וכבוד כלפי הקורבן, סיוע במידע, נגישות להליכי המשפט, מתן זכות עמידה בהליכי חקירה ומשפט, פיצוי מידי העבריין, פיצויים מטעם המדינה ועזרה חמרית, רפואית, פסיכולוגית וחברתית באמצעות רשויות השלטון, גופים מתנדבים והקהילה" (לקוח מתזכיר המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עורכת-דין י' קרפ, 27.1.1987).

ז

מטרת השתתפות הקורבן בהליך השיפוטי היא להשיב לו את כבודו ואת כבודם של כל מי שהושפעו מן העבירה או הפשע. כאשר מאמצים ומחשבה כה רבים נעשים על-מנת לשקם את העבריין לצורך השבתו אל הקהילה, אין ספק, שיש ליתן את הדעת גם על הקורבן.

רשויות אכיפת החוק פועלות מתוך מסורת של התמקדות בעבריינין ובשמירה על זכויותיו. השגת שיתוף הפעולה של קורבן העבירה, החיונית לפעולה יעילה ותקינה של מערכת אכיפת החוק, עשויה להיות מושגת רק מתוך היערכות לראייה מחודשת, המביאה בחשבון את צרכיו ואת מחויבות המערכת לסייע לו.

אכן, שינוי זה משקף גם התפתחות פסיקתית וחקיקתית במדינות אחרות, ויש לו תמיכה נרחבת גם בספרות: L. Sebba "Will the 'Victim Revolution' Trigger a Reorientation of the Criminal Justice System?" [21], at pp. 393-396. קרפ "החקיקה הפלילית לאור חוקי היסוד" [22], בעמ' 288-290; "י קרפ" "המשפט הפלילי – יאנוס של זכויות האדם: קונסטיטוציונליזציה לאור חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו" [23], בעמ' 73-75.

ראוי להביא בעניין זכות העמידה של הקורבן או משפחתו את דבריו של כבוד השופט מלץ, המסתמכים, בין היתר, על דברי הנשיא זמורה ז"ל (בעניין ע"פ 1/48 טילוסטר נ' היועץ המשפטי לממשלת ישראל [7]):

"לא ראיתי בענין זה מקום להציב מכשולים פרוצדורליים בפני האב. אין לך כאב ופגיעה חמורים, עצובים וטראגיים יותר מאלה של הורה אשר שיכל את בתו, ובבואו של זה בין כתלי בית המשפט העליון למצות את הצדק כפי שהוא מבינו במצבו, לא נשאף לדקדק עימו בכל קצותיו של המחסום הדינוני העומד בפני בעל דין. בדיני זכות העמידה עסקינן, ויהא זה מצב עגום אם בית המשפט לא יכיר במעמדם של הורים שכולים כ'צד נפגע', הזכאים להביא את טענתם בהליך המתנהל נגד הרופא, אשר רשלנותו גרמה לשכולם. זהו אחד מן המקרים בהם השתקת טיעונו של האב תפגע קשות במראית הצדק. כלשונו של הנשיא זמורה ז"ל: 'חשוב גם שהעם יראה ששופטיו נכנסים לטרקלין שבו דנים על החטא ועונשו, ואין נשארם עומדים בפרוזדור ודנים בו על כתב האשמה בלבד אם הוא שלם, או אם הוא פגום, או אם הוא בטל'" (עניין צימרמן הנ"ל [4], בעמ' 68).

בסופו של דבר סברתי, כי גם אם לא ניתן מעמד באופן מפורש למתלוננת-הקורבן בדיון אודות סגירת הדלתיים, כי אז ניתן להעניק לה מעמד זה, הן מכוח כללי הצדק הטבעי של זכות השימוע והן מכוח ציון המתלונן כמי שאמורים להגן על עניינו, על-פי סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט, כפי שיבואר להלן.

8. לטענת באי-כוח הנאשמות, כי את עניינה של המתלוננת ניתן להביא בצורה הולמת גם מפי באי-כוח המדינה, אשיב כי אכן, התביעה יכולה הייתה לקבל מידי

א המתלוננת רשימה כתובה של טענות, ולהקריא אותן כמות שהיא לפני בית-המשפט, ברם, מה הרבותא שיש בהכנסת המתלוננת לסד זה? הרי מבחינה מהותית זה היינו הך, ומבחינת מראית פני הצדק, נמצאנו חסרים ומחסירים את תחושת השבת כבודה של המתלוננת-הקורבן.

ב עלינו לראות לנגד עינינו את החשיבות של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו כשורה חוקתית ש"נועדה לכל החברה, ולא רק לעבריינים שבה. קורבן העבירה בפועל ובכוח וכל אזרח תמים-דרך זכאים להגנה על כבודם ועל חירותם מפני פחד, אימה ופגיעה, לא פחות מן הנאשם" (כב' הנשיא שמגר בעניין דנ"פ 2316/95 גנימאת נ' מדינת ישראל [8], בעמ' 621).

ג או כדברי הנשיא ברק כי הקונסטיטוציונליזציה של המשפט הפלילי נוגעת הן ל"חירות הנאשם מזה ואינטרס הנפגע ואינטרס הציבור מזה" (ראה א' ברק "הקונסטיטוציונליזציה של מערכת המשפט בעקבות חוקי-היסוד והשלכותיה על המשפט הפלילי (המהותי והדיוני)" [24], בעמ' 12).

ד 9. לסיכום, על סמך האמור לעיל החלטתי ליתן מעמד למתלוננת בדיון על צו סגירת הדלתיים על-פי סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט.

ד. לגופו של עניין – החלטה בעניין פומביות הדיון

ה 1. הבקשה, שנוסחה כבקשה לאיסור פרסום, הוגשה, כאמור, על יסוד העילות המצויות בסעיף 68(ב)(3) ובסעיף 68(ב)(7) לחוק בתי המשפט. אף-על-פי-כן, הרחיבו הן התביעה והן בא-כוח המתלוננת את חזית המריבה אל מעבר לשתי עילות אלו. משלא התנגד בא-כוח הנאשמות לכך, ואף הביע את הסכמתו לדיון בגופן של טענות בא-כוח המתלוננת, תוך שהוא מסייג את תרעומתו רק על עצם הקניית המעמד למתלוננת, אדון בכל הטענות שהועלו. זאת חרף העובדה, שהטענות הנוספות לא פורטו בלשון הבקשה עצמה, ואף שזו הייתה צריכה להיות מנוסחת כבקשה לקיום דיון בדלתיים סגורות, וככזו אתייחס אליה.

וזה נוסח הסעיפים הרלוונטיים:

ז "68. (א) בית המשפט ידון בפומבי.

(ב) בית משפט רשאי לדון בענין מסויים, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות, אם ראה צורך בכך באחת מאלה:

- ...
- א (3) לשם הגנה על המוסר;
- ...
- ב (5) לשם הגנה על עניינו של מתלונן או נאשם בעבירת מין או בעבירה על פי החוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח 1998-;
- ...
- ג (7) הדיון הפומבי עלול להרתיע עד מלהעיד עדות חפשית או מלהעיד בכלל.
- ...
- ד 70. (א) לא יפרסם אדם דבר על דיון שהתנהל בבית משפט בדלתיים סגורות אלא ברשות בית המשפט.
- ...
- ט (ד) בית משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון".
2. נימוקי התביעה
- ה לדעת התביעה יש מקום לקיום הדיון בדלתיים סגורות, ומכאן לאיסור פרסום תוכנו, בכל הנוגע לתוכן האיומים, הקשורים בגילוי פרטים אינטימיים, הן על יסוד העילות הקבועות בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט, והן על יסוד הרחבת רשימת העילות בדרכן של הכנסת עילה של פגיעה בפרטיותה של המתלוננת.
- ו אתחיל מהעילות עצמן:
3. על-פי סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט ניתן לסגור דלתיים לשם הגנה על המוסר. אף כי נימוק זה מופיע בבקשת התביעה, נראה כי הוא נזנח בטיעוניה, ובצדק נזנח, ולפיכך לא אדון בו.
- ט 4. על-פי סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט, ניתן לקיים דיון בדלתיים סגורות אם "הדיון הפומבי עלול להרתיע עד מלהעיד עדות חופשית או מלהעיד בכלל".

טוענת התביעה כי המתלוננת, ועמה ארבע עדות נוספות, תחשונה מהעדה בפומבי
 עת שתידרשנה לחשוף פרטים אינטימיים הנוגעים לחייהן.

א

5. בנוסף לאמור לעיל טוענת התביעה, כי רשימת העילות בסעיף 68(ב) לחוק
 בתי המשפט אינה רשימה סגורה, ומכוח חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו ניתן להגן על
 כבודה של מתלוננת, האמורה להעיד במשפט, בדרך של מניעת חשיפת פרטים המהווים
 משום פגיעה בפרטיותה, הגנה המעוגנת גם בחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א 1981- (להלן
 – חוק הגנת הפרטיות).

ב

לדברי התביעה, אם יתיר בית-המשפט את הפגיעה במתלוננת, ייצאו הסוחטות
 נשכרות ותושלם מלאכת הסחיטה. בכך, יהא אות לסחטנים אחרים, שמוטב להם לשלם
 את מחיר הסחיטה ולא לפנות לרשויות אכיפת החוק, אם ברצונם שהמידע אודותיהם
 לא יהפוך לנחלת הכלל.

ג

בבוא בית-המשפט לערוך את האיזון הנדרש בין הצורך לקיים את פומביות הדיון
 לבין הצורך להגן על זכות הפרט לכבוד ולפרטיות, ישים לנגד עיניו את הנזקים,
 שייגרמו למתלוננת ולעדות האחרות, אם תיאלצנה להעיד בדלתיים פתוחות, לעומת
 הנזק שעלול להיגרם לנאשמות אם הדיון לא יתקיים בפומבי.

ד

בעניין זה סבורה התביעה, כי מידת הנזק למתלוננת שלפניי, המוכרת בציבור, יעלה
 על הנזק שייגרם למתלוננת פלונית, שאינה מפורסמת, וגם שיקול זה יש להביא
 בחשבון.

ה

התביעה אף טוענת, כי לנאשמות לא תצמח כל תועלת מפרסום הפרטים
 האינטימיים, למעט לחץ להשגת הסדר טיעון, והגנתן לא תיפגע כתוצאה מקיומו של
 הדיון בדלתיים סגורות וממניעת פרסום תוכן האיומים.

ו

6. טענות בא-כוח המתלוננת

(א) רשימת העילות בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט אינה רשימה סגורה, וניתן
 לקרוא לתוכה את חוק הגנת הפרטיות, מכוח היקש לפסיקת בית-המשפט העליון בעניין
 חסיונות, בה נקבע כי רשימת החסיונות אינה סגורה.

ז

(ב) על-פי סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט רשאי בית-המשפט לסגור את
 דלתותיו אם יש בכך צורך להגנת עניינו, בין היתר, של מתלונן בעבירות מין. לטענת

בא-כוח המתלוננת המונח "עבירת מין" יכול שיתפרש באופן רחב, כך שיכלול גם עבירות, שאינן עבירות מין על-פי פשוטן, אשר רקען מיני, כגון סחיטה על רקע מיני.

א

(ג) אין אינטרס ציבורי להתיר את הפרסום, זולת מציצנות לדעת אינפורמציה אינטימית על המתלוננת. האינטרס הפרטי של הנאשמות הינו רכישת עמדת מיקוח לצורך הסדר טיעון.

7. טענות באי-כוח הנאשמות

ב

(א) הזכות למשפט פומבי היא זכות יסוד – על-פי סעיף 3 לחוק-יסוד: השפיטה, ועל-פי סעיף 68(א) לחוק בתי המשפט. אין כלל להיזקק לאיזון בין פומביות הדיון לזכות המתלוננת, שכן המתלוננת אינה מעמידה זכות הנוגדת לעילאיותה של פומביות הדיון.

ג

(ב) שורת העילות שבסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט מהווה רשימה סגורה. לא ניתן להכניס לרשימה זו את חוק הגנת הפרטיות.

(ג) ההליך, שבו נקטה התביעה על-פי סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט, שעניינו סגירת דלתיים באופן גורף, בהחלטה שאינה ניתנת לערעור, אינו הוגן, שכן ניתן היה לפנות בהליך על-פי סעיף 70 לחוק בתי המשפט, לצורך מניעת פרסום בלבד, כאשר במובחן מהחלטה לפי סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט, ניתן לערער על החלטה שניתנה לפי סעיף 70, מכוח סעיף 74 לחוק בתי המשפט.

ד

(ד) דווקא היותה של המתלוננת אישיות מוכרת ומפורסמת מחייבת את בית-המשפט לנקוט זהירות יתר בטרם יורה על סגירת דלתיים או על מניעת פרסום, שכן המתלוננת בבחירה קריירה אשר מעצם טבעה חשופה להתעניינות הציבור, אינה יכולה לעשות שימוש בהליך השיפוטי כדי למנוע רכילות, ואלמלא התקיים ההליך הפלילי, לא הייתה יכולה למנוע את פרסומם של הדברים. אין בכוחו של ההליך השיפוטי ליצור איסור פרסום יש מאין.

ה

(ה) תוכנם של האיומים פורסם כבר בעיתונות, ובכך ניתנה במה לתלונתה של המתלוננת, גם אם לא היא יזמה את הפרסום. מאידך גיסא, אין לנאשמות במה לפרסום קו הגנתן, הקשור בעיסקת סמים, ואין כל הצדקה להגן על המתלוננת מפני פרסום של טענות נגדה, כאילו רכשה סמים מהנאשמות.

ז

א (ו) מטרתו המקורית של סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט להגן על עדים מפני אנשים היושבים באולם ומטילים עליהם חתתם, ולא לאפשר לכל עד, לרבות המתלונן, להימנע מלתת עדות בפומבי.

ב (ז) התרת הפרסום אינה משום מתן פרס לסוכט כטענת התביעה, אלא, אדרבא, הפרסום הוא המשמיט את הקרקע מהסחיטה, ומרגע שהדברים מתפרסמים לא ניתן לסחוט יותר.

ג (ח) הדגשת היותה של המתלוננת בתו של שופט, יש בה משום השפעה בלתי הוגנת על בית-המשפט, אשר יחשוש לחשיפת פרטים אודותיו, במקרה היפותטי אחר, אם יתיר במקרה הנוכחי את הפרסום.

ד. עקרון פומביות הדיון

ה. עקרון פומביות הדיון הוא מושכל ראשון ויסוד מוסד של משפטנו. כדברי כב' השופט מצא:

ט "עקרון פומביות הדיון, הקבוע בסעיף 3 לחוק-יסוד: השפיטה ובסעיף 68 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, הינו אחד העקרונות החוקתיים המרכזיים שביסוד שיטת המשפט שלנו. בשמירתו טמונה, כידוע, אחת הערובות העיקריות לתקינותו של ההליך השיפוטי, הן בתחום עשיית הצדק ובירור האמת, הלכה למעשה, והן בתחום מראית פני הצדק קבל עם ועדה (ראה: ע"פ 334/81 הגינזר נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(1) 827, דברי השופט ד' לוי. בעמ' 832 ב'-ה', והאסמכתאות המאוזכרות שם). מכאן חשיבותו כגורם-בלעדיו-אין לאמון, שרוחש הציבור לרשות השופטת... (כלשון המשנה לנשיא בן-פורת, בר"ע 176/86 פלונית נ' פלוני, פ"ד מ(2) 497, בעמ' 499, בעקבות ע"פ 152/51 הנ"ל). מינה וביה, מהווה ההקפדה על עקרון פומביות הדיון גם 'תנאי חיוני לתשתיתה הדמוקרטית של מדינת ישראל' (דברי השופט ברק, ב"ב"ש 678/82 טייר נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(3) 386, 387), וזכות הציבור לעקוב אחרי מהלכיו של משפט באמצעות התקשורת, שממושג מותנה בפומביות הדיון, כרוכה בכיבודה של הזכות היסודית לחופש הביטוי" (ע"פ 353/88 וילנר נ' מדינת ישראל (להלן – פרשת וילנר [9]), בעמ' 450).

וכן יפים בעניין זה דבריו הערבים לאוזן, כתמיד, של כב' השופט חשין, בע"א 5185/93 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרום (להלן – עניין מרום [10]), בעמ' 341:

"לא אנו המצאנו עקרון יסודי זה, והרי הוא עימנו מימי קדם. זיקני העדה והשופטים מישכנם היה בשער העיר, ואת העם שפטו לעיני כל..."

א

עיקרון זה אינו עוד דבר שבהלכה או במנהג, אלא הוא בבחינת הוראה חוקית, ואף חוקתית. המחוקק קבע את עקרון פומביות הדיון בסעיף 68(א) לחוק בתי המשפט, בלשון לאקונית, תמציתית וחד-משמעית, המעידה על עיקרון, שאחרי חשיבותו ועילאיותו אין מהרהרין עוד: "בית המשפט ידון בפומבי". לכלל זה, קבע המחוקק חריגים המפורטים בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט.

ב

לא הסתפק המחוקק המכונן בכוחו החוקי של העיקרון, אלא העלה אותו לדרגה חוקתית על-חוקית, בקובעו בסעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה, כי: "בית המשפט ידון בפומבי, זולת אם נקבע אחרת בחוק או אם בית המשפט הורה אחרת לפי חוק". הנהגה כזו, מצווה אותנו המחוקק המכונן, שאין בית המשפט רשאי לסגור את הדלתיים, ולדון בעניין התלוי ועומד לפניו בחשאי, זולת מקום ש"נקבע אחרת בחוק", או כאשר "בית המשפט הורה אחרת לפי חוק".

ג

2. החריגים לכלל פומביות הדיון – הסדר ממצה או רשימה פתוחה – מכוח חוק יסוד: השפיטה

ד

החריג הראשון לכלל פומביות הדיון הינו "נקבע אחרת בחוק" ועניינו קביעה פוזיטיבית של המחוקק, שעניין מסוים יידון בדלתיים סגורות. באשר לחריג זה, אין בית המשפט רשאי להתיר את פרסומם של דברים, אשר לגביהם קיימת הוראה מפורשת בחוק האוסרת את פרסומם, אלא מקום שבו אותו חוק מעניק לבית המשפט סמכות לעשות כן.

ה

הוראות חוק הקובעות כעיקרון דיון בדלתיים סגורות, והמקנות שיקול-דעת לבית המשפט להתיר, חרף הדלתות הסגורות, נוכחות אנשים מסוימים או פרסום חלקים מסוימים של הדיון, מצויות בסעיף 21 לחוק אימוץ ילדים, תשמ"א 1981- ובסעיף 9 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א 1971-. הוראת חוק הכופה על בית המשפט סגירת הדלתיים, היא הוראת סעיף 9 לחוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים), תשל"ט 1979-.

ו

החריג השני לכלל פומביות הדיון הינו "ביהמ"ש הורה אחרת לפי חוק", ועניינו במקרים, כגון דא, שבהם לבית המשפט ניתנה סמכות בחוק מסוים, לאסור פרסום או להורות על דיון בדלתיים סגורות.

ז

- מובן מאליו, שבית-המשפט אינו יכול ליטול לו סמכות שלא ניתנה לו על-פי חוק, ואינו יכול להורות על דיון כאמור, מקום שלא ניתנה לו סמכות מעין זו בחוק הרלוונטי.
- א לשם משל, ברור, כי בית-המשפט אינו יכול להורות על דיון בדלתיים סגורות אך מחמת ביישנותו ומבוכתו של נאשם, לנוכח פרסום אפשרי של תמונתו או של פרטים אודותיו בכלי התקשורת (ראה דחיית טענה דומה של המבקשת בעניין מרום [10], בעמ' 339, 341).
- ב על-כן, פרשנות, לפיה סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט הוא בבחינת רשימה פתוחה, כלומר, שששת סעיפי המשנה, ששרדו את השינויים הרבים שעברו על סעיף זה, אינם אלא המלצה בלבד, ובית-המשפט רשאי להוסיף עליהם כאוות נפשו, אינה מתקבלת על הדעת. אכן, אילו לא סויג החריג לכלל פומביות הדיון בסעיף 3 האמור לחוק-יסוד: השפיטה, בכך שרשותו של בית-המשפט חייבת להיעשות על-פי חוק, כי אז ניתן היה ללמוד, שהרשימה בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט אינה משום הסדר ממצה, אלא הנחיה תכליתית של המחוקק. אולם, משכך פסק המחוקק-המכונן, הרי שהוראתו מחייבת.
- ג נסכם ונאמר, כי הרשימה בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט היא רשימה סגורה (numerus clausus), בבחינת אין יוצא ואין בא, "אין לגרוע ממנה אך גם אין להוסיף עליה עילות" (עניין מרום [10], בעמ' 341).
- ד כיוון שמדובר ברשימה סגורה, אין להיזקק לסעיף 3 לחסד"פ, המאפשר לבית-המשפט, כשאין הוראות אחרות בדין, לנהוג "בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית צדק".
- ה 3. אמת, כב' השופט ש' לויין הביע את דעתו, אגב אורחא, כי "הרשימה הכלולה בסעיף 68(ב) אינה סגורה לגבי זר למשפט המבקש שעניינו לא ייפגע על ידי המתנהל בין אחרים וכי בית-המשפט מוסמך ליתן את ההוראות המתאימות כדי שזכויותיו לא תפגענה" (בג"ץ 3815/90, 3816 גילת ואח' נ' שר המשטרה ואח' [11], בעמ' 428). באותה אימרת אגב, הביע כבוד השופט דעתו, כי סוגיה זו צריכה להיבחן ולמצוא פתרונה מידי המחוקק.
- ו עורך-דין פלדמן בא-כוח המתלוננת, ביקש להסיק מאימרת אגב זו, שגם אם הרשימה בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט הינה רשימה סגורה לגבי המתדיינים על-פי הילכת מרום [10], אין היא רשימה סגורה לגבי זר למשפט.

אף כי זריקת הכפפה על-ידי עורך-דין פלדמן לדון בעניין זה הינה מפתה, איני נזקקת להכרעה בסוגיה זו, שכן, כפי שיובא להלן, אני סבורה, כי קיימת עילה מכוח סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט לקיים את הדיון, בחלקו, בדלתיים סגורות.

א

מטעם זה אף לא אכנס לבדיקה מעמיקה של טענתו של עורך-דין פלדמן בדבר ההיקש שיש ללמוד מפסיקת בית-המשפט העליון בעניין חיסיון עיתונאי (ראה ב"ש 368, 298/86 ציטרין ואח' נ' בית הדין המשמעתי של לשכת עורכי הדין במחוז תל-אביב ואח' [12]). מכל מקום, בעניין שלפנינו נקבעה הלכה על-ידי בית-המשפט העליון בפרשת מרום [10] המחייבת בית-משפט זה, למצער, לגביו של צד למשפט.

ב

בטרם אפנה לבדיקת העילות על-פי סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט, הבה אבדוק אם חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו משפיע על היקפה של הזכות לפומביות הדיון, אם בדרך של הרחבת רשימת העילות או בדרך של פרשנות.

ג

ו. השפעתו של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו

כבוד השופט חשין נדרש לסוגיה זו בפרשת מרום [10] וקבע באופן חד-משמעי, כי עקרון ההגנה על הפרטיות, אף שהוא נובע מסעיף 7(א) לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, אין בו כדי לכרסם כהוא זה בעקרון הפומביות.

ד

לדבריו:

"ואולם, לענייננו-שלנו לא מצאתי כי יש בו כדי לכרסם כהוא זה בעקרון הפומביות. סעיף 7(א) לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו קובע בחגיגות כי 'כל אדם זכאי לפרטיות ולצינעת חייו', ואולם על כך נאמר שני אלה: ראשית, כנגד זכות זו שבחוק נפיל ניצב עומד עקרון פומביות הדיון שבחוק יסוד: השפיטה – אף הוא חוק-נפיל. ואם יאמר האומר כי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו נעלה הוא על חוק יסוד: השפיטה, שהרי בראשון יש ובאחרון אין 'פיסקת הגבלה', כי אז נשיב (למיצער), כי עקרון פומביות הדיון על גבולותיו בא – וברוח – בפיסקת ההגבלה שבחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו; לאמור, עקרון הפומביות בא ב'חוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש' (כלשון סעיף 8 לחוק היסוד: כבוד האדם וחירותו). שנית, בכל מקרה תחול על ענייננו הוראת סעיף 10 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ולפיה אין באותו חוק כדי לפגוע בתוקפו של דין שהיה קיים ערב תחילתו. כך באשר לחוק היסוד: כבוד האדם וחירותו, וכך באשר לחוק הגנת הפרטיות,

ה

ו

ז

- א התשמ"א 1981-, הוא עצמו, שבהוראות אלו ואחרות בו מכיר הוא – בין מפורשות בין מכללא – בעקרון פומביות הדיון, בזכות הדיווח מדיונים הנערכים בבית משפט ובזכות הציבור לדעת. ראו למשל: סעיפים 18(1) ו-18(2)(1) לאותו חוק. ראו עוד סעיפים 13(5) ו-7(7) 151(5)(א) לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה 1965- " (שם, בעמ' 342-343).
- ב דעה זו יש בה כדי לדחות, לכאורה, את טענת עורך־דין פלדמן בדבר עילאיות הזכות לכבוד, שממנה נגזרת גם הזכות לפרטיות, על עקרון פומביות הדיון.
- ג עם זאת, אין להוציא מכלל אפשרות, כי לחוק היסוד תהא השפעה על פרשנותו של דין קודם. השפעה פרשנית זו אינה נובעת (כמו בחוק־יסוד: חופש עיסוק) מהוראה מפורשת המצויה בחוק היסוד עצמו, אלא מעקרונות כלליים (א' ברק בספרו הנ"ל [17], בעמ' 562 וראה גם בג"ץ 5688/92 ש' ויכסלבאום ואח' נ' שר הביטחון ואח' [13], בעמ' 827). הנה־כִּי־כן, השפעתו של חוק־יסוד: כבוד האדם וחירותו על סעיף 68 לחוק בתי המשפט אינה בהתבטלותו של עקרון פומביות הדיון מפאת כבודה של הזכות לפרטיות, ואינה בפתחה של הרשימה הסגורה של החריגים בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט, אלא בפרשנות רחבה יותר של החריגים עצמם. בעוד שערב חקיקתו של חוק־יסוד: כבוד האדם וחירותו, עמדה מול הזכות החוקתית של פומביות הדיון זכות חוקית להגנת צנעת חייו של המתלונן, הרי שעתה לאחר חקיקת חוק־יסוד: כבוד האדם וחירותו עומדת למתלונן זכות חוקתית המחייבת שינוי פרשני מסוים של החריגים לכלל הפומביות.
- ד אין במסקנה זו, משום סתירה, למיטב הבנתי, לדעתו של כב' השופט חשין בפרשת מרום [10], שכן ניתוחו לגופו של עניין בעניין מרום [10] נסתמך על הפרשנות המסורתית, שהייתה קיימת ערב חקיקת חוק־יסוד: כבוד האדם וחירותו (ראה לשם משל הסתמכותו על פרשת וילנר [9], בעניין מרום [10], בעמ' 341), והוא לא התייחס כלל לכוחו הפרשני של חוק היסוד. אבהיר את דבריי. כב' השופט חשין קובע, כי הזכות החוקתית לפרטיות אינה פוגעת בעקרון הפומביות החוקתי והחוקי, משום שאין ביכולתו של חוק־יסוד: כבוד האדם וחירותו לפוגע בחקיקה קודמת, וכלל לא נדרש איזון בין שתי זכויות חוקתיות מתחרות. כבוד השופט חשין אינו מתייחס, ועל־כן אינו שולל, כי לחוק־יסוד: כבוד האדם וחירותו יש כוח פרשני, העשוי לשנות מהפרשנות המסורתית של חקיקה קודמת.
- ה פרשנות החריג אינה מתפרשת באופן רחב או באופן צר, אלא באופן ראוי, בין היתר, לפי המסגרת הנורמטיבית הקיימת בעת ביצוע הפרשנות, ואשר מטבע הדברים עשויה להשתנות מתקופה לתקופה. חקיקתו של חוק־יסוד: כבוד האדם וחירותו בוודאי ששינתה את המסגרת הנורמטיבית ומתוך כך מתחייב שינוי פרשני. יש לזכור כי רבים

וואים בכבוד האדם לא רק זכות אדם בסיסית, אלא מקור לכל הזכויות האחרות (ראה ר' גביון "הזכות לכבוד לשם טוב ולפרטיות" [25], בעמ' 264).

א

יש הסבורים כי "זכות-יסוד צריכה גם היא להידחות מפני 'כבודו' של אדם; היא באה להגדילו ולהאדירו ולא לעמוד לו למיכשול" (ח' ה' כהן המשפט [19], בעמ' 517).

מסקנתי הינה אפוא, כי לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו יש השפעה פרשנית על חקיקה קודמת, אף שאין בכוחו לפגוע בה. לדעתי, אין בפרשנותה הרחבה של הוראת חוק באופן המתאים לרוחו ולשונו של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, במקרה חדש וחסר תקדים, אשר בעניינו יושב בית-המשפט על המדוכה, כדי פגיעה בחקיקה קודמת.

ב

לפיכך, את דברי כבוד השופט מצא בפרשת וילנר [9] כי: "על בתי המשפט להקפיד עד למאוד בשמירה על פומביות הדיונים שבפניהם ואל להם לחרוג ממנה אלא לאחר שקילה זהירה ועל דרך הצמצום" (שם, בעמ' 451), יש לקרוא בהקשר של היאמרם, לפני חקיקת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. באופן דומה, את דבריו של כבוד השופט חשין בפרשת מרום [10], כי "לעולם תיטה הכף אל עבר פומביות הדיון" (שם, בעמ' 341) יש לקבל כדברים שלא התייחסו לכווחו הפרשני של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו.

ג

ד

ז. היקפו של סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט

סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט קובע שורה של עילות, אשר בהן רשאי בית-המשפט לסגור את הדלתות, ומתוך כך גם לאסור את הפרסום של הדיון המשפטי, כולו או חלקו. רלוונטיים לענייננו סעיפי משנה (3), (5) ו-(7).

ה

1. סעיף 68(ב)(3) לחוק בתי המשפט – הגנה על המוסר

טענה זו, אף שנכללה בבקשה עצמה, לא נטענה במהלכו של דיון, ונדמה שנזנחה על-ידי התביעה. גם באת-כוח המתלוננת לא תמך יתדותיו בסעיף זה. כיוון שכך, איני נזקקת להכריע בשאלה אם המקרה שלפנינו בא בגדרו של החרג אשר בסעיף 68(ב)(3) לחוק בתי המשפט.

ו

ז

בשולי הדברים אעיר, כי היקף התפרסותו של סעיף זה אינו נהיר די צרכו. למוסר – משמעויות שונות. ברור שנורמות מוסריות שונות מנורמות משפטיות. קביעת אמות-מידה לפרשנות המושג "מוסר" על-מנת לתת הגנה משפטית הינה קשה, ואולי אף

במידה מסוימת בלתי אפשרית, שכן היא אמורה להשתמש בערכים סובייקטיביים לצורך קביעת אמות-מידה אובייקטיביות (על הסוגיות הקשורות בפרשנות המושג ראה ח' כהן בספרו הנ"ל [19], בעמ' 94-99).

א

אולם, כפי שצינתי לעיל, אינני נזקקת להכרעה בשאלה זו במקרה שלפניי.

2. סעיף 68(ב)(7) לחוק בתי המשפט – הרתעת עד מעדות חופשית או מעדות בכלל

ב

מטרתו של סעיף משנה (7) הייתה למגר את התופעה, עליה עמדה ועדת שמרון ומפניה התריעו גם שופטי בית-המשפט המחוזי בירושלים בתזכירם לוועדה, של חששו של עד מפניהם של היושבים באולם בית-המשפט ומהלכים עליו אימים.

ג

אכן, קיים היה משכבר בספר החוקים סעיף 69(ב) לחוק בתי המשפט, המאפשר לבית-המשפט להרחיק אדם מאולם בית-המשפט, אם סבר שיש בנוכחותו כדי להפריע לעדות. הקושי שחייב סגירת הדלתיים היה "שהנוכחים אינם מאיימים באופן גלוי או בצורה שיש בה משום הפרעה, אלא עצם נוכחותם באולם היא היא האיום" (מתוך הצעת החוק בתי המשפט (תיקון מס' 13), תשמ"מ-1980, בעמ' 404). בעת הדיון בהצעת החוק, באה ועדת החוקה, חוק ומשפט לכלל דעה, כי אין צורך בהוספת סעיף קטן זה, ודי בסמכותו של בית-המשפט להרחיק את הצופה המאיים כמובא לעיל, על-פי סעיף 69(ב) לחוק בתי המשפט. ברם, בסיכומו של דבר, נתקבלה הסתייגות הממשלה והסעיף אכן הוחק, בנימוק הבא:

ד

"לצערנו קיימת מציאות בבתי-המשפט, במשפטים מסוימים, כאשר מעורבים בדיון אנשי העולם התחתון, שמתישבים בשורה הראשונה בריונים ואנשים מאיימים וכמעט אינם עושים דבר, אינם מפריעים עד כדי שצריך להוציא אותם מבית המשפט... רק יושבים ושולחים מבטים זועמים ומחליפים ביניהם ליחשושים שמרתיעים עדים מלהעיד" (ראה ד"כ 90 (1980), בעמ' 1104-1105).

ה

גם במקרה זה, ברור שהמטרה המקורית של אדריכלי החוק לא הייתה להגן על עדים מפני סירוב להעיד אם יתפרסמו עליהם פרטים מסוימים. המטרה הייתה להגן על העדים מפני השפעה אישית-מיידית של הנוכחים באולם, המאיימים על העדים בפגיעה אם יעידו באופן חופשי. כמו כן, המטרה הייתה להגן מפני אנשים הנמצאים באולם בית-המשפט, ולא מפני אנשים, שאינם נוכחים ממילא במהלך הדיון.

ו

אין בהוראת סעיף משנה (7) כדי לאסור מכל וכל את הפרסום של הדברים גם לאחר שהוסר החשש לחופשיות הדיון, כלומר לאחר מתן העדות בבית-המשפט. גם בעת הדיון בכנסת בהוספת הוראת סעיף משנה (7) נאמר, כי אין לפרש את הסעיף:

"כאסור לפרסם את מה שהיה במשפט זה. הכוונה איננה לסגור דלתיים בפני הציבור, כדי שלא ידע מה היה שם, הכוונה היא לאפשר בירור נאות כאשר יושבת קבוצה בריונית ושעל ידי עצם נוכחותה מאיימת על עשיית הדין" (שם, בעמ' 1005).

אם זו תכליתו של סעיף משנה (7), כי אז ברור, שאין יסוד לבקשת התביעה לסגור את הדלתיים מחמת אי-נוחותה של המתלוננת או העדות האחרות להעיד עדות חופשית בבית-המשפט. לו הייתה מתקבלת עמדה זו, כי אז היה זה עניין שבשיגרה, שבו, לנוחיות העדים, היו נסגרות דלתות בית-המשפט ועקרון פומביות הדיון היה מתרוקן מתוכן.

3. סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט – הגנה על עניינו של מתלונן או נאשם בעבירת מין

ההיסטוריה החקיקתית של סעיף משנה זה מלמדת, כי עובר לחקיקתו בשנת 1980, נהגה פרקטיקה של סגירת דלתיים במשפטים שנושאים עבירות מין, על סמך העילה של הגנה על המוסר. המלצת ועדת הכנסת לנושא האונס, בראשותה של חברת הכנסת שולמית אלוני, עליה מבוססת הצעת החוק, הייתה כי הליך, שעניינו עבירת מין, ינוהל בדלתיים סגורות. העילה של הגנה על המוסר נראתה כלא מתאימה, שכן הצורך בסגירת הדלתיים לא נבע מהגנה על המוסר אלא מהגנה על המתלוננת. לכן, חשוב היה לתת לבית-המשפט עילה מתאימה המאפשרת סגירת דלתיים במקרים אלה, לצורך הגנה על עניינו של מתלונן בעבירת מין, וגם כדי לא להרתיע קורבנות של עבירות מין מלהתלונן ולהעיד מחשש הפירסום הכרוך בכך (מתוך הצעת החוק לתיקון מס' 13).

במהלך תהליך החקיקה נשתנה נוסח הסעיף, כך שיכלול גם את הגנת עניינו של נאשם בעבירת מין, שכן "זו מאטריה רגישה מאוד, והיות שיש במקרים לא מעטים חשש לגרימת עוול לנאשם עקב תלונה בלתי-צודקת" (ראה ד"כ, שם, בעמ' 1104).

עינינו הרואות, כוונתו של המחוקק בהתקינו את סעיף משנה (5) התרכזה בהגנה על מתלונן ונאשם בעבירות מין, מבלי שניתנה הדעת לקיומו של צורך להגן על מתלוננים בעבירות, שלא הוגדרו אז כעבירות מין, אבל היה להן רקע או נופך מיני.

4. אם נלך לפי הנוסח הלשוני הנגלה לעין, כי אז ניתן לומר, כפי שטוען בא-כוח הנאשמות, כי העבירה של סחיטה באיומים על רקע מיני אינה יכולה להיות מוגדרת כ"עבירת מין", ולפיכך אינה יכולה להיות מוכרת כחריג על-פי סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט.

אולם נראה לי, כי מבחינה פרשנית, כפי שיבואר להלן, ניתן לתת פירוש מרחיב יותר למושג של "הגנה על עניינו של מתלונן או נאשם בעבירת מין, או בעבירה על פי החוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח 1998", כך שהחריג שבסעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט יכלול גם עבירה של סחיטה באיומים על רקע מיני.

מספר טעמים הם שהנחוני:

5. ראשית, מבחינה לשונית, הפרשנות לפיה הביטוי "עבירת מין" משתרעת גם על עבירה שהרקע לה הוא מיני, היא אפשרית. בהקשר זה יש להזכיר, כי הביטוי "עבירת מין" אינו מוגדר בחוק העונשין, אף שהוא מהווה כותרת לסימן ה' של פרק י' לחוק העונשין. כמו כן, משרצה המחוקק להגדיר במפורש "עבירת מין" לצורך עניין מסוים, הרי שעשה כן והצמיד להגדרתו סעיפי חוק ספציפיים בחוק העונשין (ראה למשל סעיף 2א (בתיקון תשמ"ח) וסעיף 2ב (בתיקון תשנ"ה) לחוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים), תשי"ח 1957-). מאידך גיסא, אותן עבירות מין לפי סימן ה' לפרק י' לחוק העונשין, שהינן עבירות מין מובהקות, מוגדרות כ"עבירות נגד המוסר" בחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), תשט"ו 1955- (ראה סעיף 1 ותוספת א'), ולא כעבירות מין.

נראה, כי המגמה היא ליתן למונח "עבירת מין" משמעות רחבה אל מעבר לעבירות אשר בפרק י' סימן ה' לחוק העונשין, באופן בו היא כוללת גם את עבירת הזנות" (ראה י' קדמי על סדר הדין בפלילים (כרך ב) [20], בעמ' 696). מכאן, שיש אפשרות עקרונית להרחיב את המונח אל מעבר לתחום פרשנותו הלשונית.

חיזוק לגישה זו ניתן לראות בהכללת החוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח 1998- (להלן – החוק למניעת הטרדה מינית) בסיפה של סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט. עיון בחוק זה מלמד, כי הטרדה מינית לצורך החוק כוללת התנהגויות רבות, שאינן מוגדרות בחוק העונשין כ"עבירות מין", כגון הצעות מילוליות חוזרות בעלות גוון מיני, ובכל זאת מצא המחוקק עניין לכללן בסעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט. ולא בכדי, שהרי המטרה היא להגן על פרטיותה של המתלוננת, או המתלונן, ובין היתר, למנוע מציצנות לשמה.

לא זו אף זו, אלא שבסעיף 3(א)(1) לחוק למניעת הטרדה מינית, קובע המחוקק, שסחיטה באיומים, כאשר המעשה שהנסחט נדרש לעשות הוא מעשה מיני, תהווה הטרדה מינית. מכאן, שהמחוקק היה ער לכך, שמה שמוגדר בחוק העונשין כסחיטה באיומים, יכול לשמש, בתנאים מסוימים, כ"עבירת מין".

א

אמת, בענייננו, המעשה שנדרשה המתלוננת דנא לבצע לא היה מעשה מיני, אלא תשלום כסף, אולם יש בסעיף 3(א)(1) לחוק למניעת הטרדה מינית כדי להוות כלי פרשני להרחבת סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט גם על ענייננו.

ב

לבסוף, ניתן אף לומר, כי ענייננו בא בגדרו של סעיף 3(א)(5) לחוק למניעת הטרדה מינית:

"(5) התייחסות מבזה או משפילה המופנית לאדם ביחס למינו או למיניותו, לרבות נטייתו המינית".

ג

ניסיון לסחיטה כספית על רקע נטייה מינית עולה, לדעתי, כדי התנהגות מבזה או משפילה, אשר הופנתה למתלוננת ביחס לנטייתה המינית. כיוון שהתנהגות כזו נכנסת לדלת אמות עבירת הטרדה המינית, וכיוון שהמחוקק הרחיב את סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט כדי שיכלול גם עבירה על-פי החוק למניעת הטרדה מינית, הרי שהמחוקק הביע את דעתו, כי בית-המשפט רשאי לסגור את הדלתיים בדיון בעבירה כאמור.

ד

6. שנית, אם כדברי כב' השופט ברק בבג"ץ 246/81, 260 אגודת דרך ארץ ואח' נ' רשות השידור ואח' (להלן – פרשת אגודת דרך ארץ [14]), בעמ' 17: "בסופו של דבר, ההכרעה צריכה לפעול על-פי האנאליזה של החוק ולא על-פי הפסיכואנליזה של המחוקק", הרי, שאין מקום להבחין בין נאשם בעבירת מין, במובחן ממתלונן שנפל קרבן לעבירת מין, לבין המתלוננת דנא.

ה

אכן, מטרת ההגנה על הנאשם בעבירת המין הייתה, כאמור בדברי הכנסת המובאים לעיל, להגן על מי שהואשם בעבירת מין, על לא עוול בכפו, מפני הפרסום של ההאשמות העשוי לפגוע בו. מובן שהפגיעה יכולה להיות מסוגים שונים ומשונים, לרבות פגיעה נפשית בו או במשפחתו, או פגיעה כלכלית בפרנסתו. העובדה, כי המחוקק הרחיב את ההגנה כדי לכלול בה לא רק את המתלונן בעבירת מין, אלא גם את הנאשם בעבירת מין, מעידה על כך, שהיה מוכן להגן על פרטיותו ושמו של נאשם, ומבחינה זו אין למנוע מתן אותה הגנה למתלוננת שבפניי, גם אם לא מדובר בעבירת מין טהורה.

ו

ז

7. שלישיית, מבחינה פרשנית, יש מקום לדעה, כי לנוכח חקיקתו של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, נשתנה האיזון הראוי בין הזכות החוקתית לפרטיות לבין הזכות החוקתית לפומביות הדיון. שינוי זה מקריץ על הרחבת-מה של הפרשנות של החריגים לכלל פומביות הדיון, אשר בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט. ודוק, בהרחבת-מה עסקינן, ולא בפריצת הסכרים.

8. סיכמו של דבר, הגעתי לכדי מסקנה, כי סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט מקים עילה להגן על המתלוננת מפני פרסומם של דברים בעלי רקע מיני, בדרך של סגירת הדלתיים, ואילו סעיפים 68(ב)(3) ו-68(ב)(7) לחוק בתי המשפט אינם חלים על המתלוננת.

ח. היקף החריג – איזון בין הזכות לפומביות להגנת המתלוננת

1. משקבעתי, כי סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט מקים עילה לסגירת הדלתיים מפאת עניינה של מתלוננת בעבירת סחיטה על רקע מיני, אפנה לבחינתה של השאלה המעשית, כלומר האם עליי לעשות שימוש בסמכותי לסגור את הדלתיים בנסיבותיו של המקרה דנא.

לצורך בחינתה של שאלה זו, על בית-המשפט לערוך מאזן של הנימוקים התומכים בהותרת דלתות בית-המשפט פתוחות מול הנימוקים התומכים בסגירת הדלתיים.

הטעמים התומכים בפומביות הדיון הינם, למשל, זכות הציבור לדעת פרטים מסוימים, התועלת שבחשיפת הפרטים המסוימים מבחינת אפשרות הפרכתם, הנזק הפרטי והציבורי שעלול להיגרם לבעל-דין מחמת הסתרת הפרטים המסוימים, ועוד. הטעמים התומכים בסגירת הדלתיים הינם, בעיקר, הנזק הפרטי או הציבורי אשר עשוי להיגרם לבעל-דין, או למתלונן, מחשיפת הפרטים המסוימים, או במקרים אחרים, הנזק לביטחון המדינה או ליחסי החוץ שלה, מחשיפת אותם פרטים.

אם בתום האיזון נותרות כפות המאזניים מעוינות, יחול כלל הפומביות, והמשפט יתנהל בפומבי. ברם, אם משקלם של הנימוקים התומכים בסגירת הדלתיים רב ממשקל הנימוקים המתחרים, יסגור בית-המשפט את דלתותיו, בין באופן מוחלט ובין באופן חלקי, כמתחייב מנסיבותיו של כל המקרה ומקרה.

כדברי כב' השופט מצא בפרשת וילנר [9], בעמ' 451:

"כל אימת שמתבקש בית-משפט להורות על סגירת הדלתיים הריהו ניצב, לא רק בפני הצורך להכריע בדבר קיומה של עילה העשויה לכאורה להוות

בסיס לבקשה, אלא גם בדבר משקלם היחסי ההדדי של שיקולים ואינטרסים שונים וסותרים, מהם של הצדדים המתדיינים ומהם של כלל הציבור".

א

2. זכות הציבור לדעת – הבחנה בין "ענין ציבורי" ל"ענין לציבור"

מן הראוי לנקוט איזון המבחין בין סוגי העניינים אשר יידונו בתיק שלפניי. עניין הרקע המיני לחוד, ועניין קו ההגנה של הנאשמות לפיו המדובר בעיסקת סמים, שעלתה על שרטון, לחוד. ההבחנה בין העניינים השונים מבוססת על אופיו של העניין. ניתן להיעזר בחוק הגנת הפרטיות כדי לעמוד על האיזון הנדרש. חוק הגנת הפרטיות מקנה הגנה לפרסום הפוגע בפרטיותו של אדם, אם היה בפירסום "ענין ציבורי" (סעיף 18(3) לחוק הגנת הפרטיות), וזאת במובחן מ"ענין לציבור", שאינו מצדיק פגיעה בפרטיות. על-פי היגיון זה, נושאים העשויים לעלות בדיון שלפניי, ויש בהם משום "ענין ציבורי", הפרשנות של החריגים לכלל פומביות הדיון תהיה צרה ודווקנית במיוחד, וגם לאחר כניסה לגדר אחת העילות, בית-המשפט ייטה שלא לסגור את הדלתיים, אלא באין מנוס.

ב

ג

לעומת זאת, נושאים העלולים לעלות בדיון לפניי, ויש בהם רק "ענין לציבור", הרי שהפרשנות של החריגים לכלל פומביות הדיון תהיה רחבה ונדיבה יותר, ובית-המשפט ייטה ביתר קלות לסגור את הדלתיים.

ד

נשאלת השאלה "ענין ציבורי" מהו, וכיצד נבדילו מ"ענין לציבור" גרידא. על ההבחנה בין השניים עמד פרופ' ז' סגל, בספרו הנ"ל [18], בעמ' 120-191, בקובעו, כי עניין לציבור טומן בחובו "כמדומה, כל נושא שיש בו כדי לעניין אדם, ולו גם מטעמי סקרנות ויצר הרכילות גרידא". "ענין ציבורי" מאידך גיסא, הוא רק עניין אשר "בידיעתו יש משום תועלת לציבור" וב"פרסום שכל מטרתו היא לספק או למלא יצרם של רכלנים" (שם), אין משום "ענין ציבורי".

ה

אך בניתוח זה לא סגי, שכן זיהויו של "הענין הציבורי" שונה מאדם לאדם, ואותו סוג של מידע לגבי פלוני אשר מהווה ללא ספק "ענין ציבורי", עשוי שלא להוות "ענין ציבורי" לגבי אלמוני.

ו

פרופ' סגל מציע באופן עקרוני להבחין בין שתי קטיגוריות של נפגעים פוטנציאליים בפרטיותם: האחת דמויות ציבוריות והשנייה אנשים פרטיים.

ז

"ככל שאוחז אדם במעמד ציבורי בכיר יותר, בעל השפעה רבה יותר על חי הציבור, כך קיים 'ענין ציבורי' מוצדק יותר בידיעתן של עובדות בעלות

אופי 'פרטי' ביסודן. אלא שעדיין צריך לשם החלת הגנת החוק שייראה לבית-המשפט, בעשות שימוש באמות מידה אוביקטיביות, כי הציבור יצא נשכר מידיעתה של עובדה מסוימת" (פרופ' סגל בספרו הנ"ל [18], בעמ' 120).

המתלוננת דנא הינה בדרנית מפורסמת וגם אם הינה דמות ציבורית, נראה כי השפעתה על חיי הציבור, כמאמרו של פרופ' סגל, אינה רבה. נראה לי, כי אין בפרסום משום תועלת ציבורית, והציבור לא יצא נשכר מהמידע הכלול בתוך האיומים כלפיה, ועל-כן ראויה "גם הדמות הציבורית להגנת פרטיותה, במובן זה שהפוגע בפרטיות לא יזכה לתחולת ההגנה שבחוק, הואיל ואין בפירסום 'ענין ציבורי', אלא 'ענין פרטי' שהצינעה יפה לו" (פרופ' סגל בספרו הנ"ל [18], בעמ' 121).

מסקנתי, באספקלריה זו, הינה כי בקו ההגנה של הנאשמות, הטוענות כי המתלוננת רכשה מהן או בתיווכן סמים, ועל רקע דרישתן לתשלום חוב כספי הוגש כתב-האישום, יש משום "ענין ציבורי", שכן המדובר, לכאורה, בעבירה פלילית של דמות ציבורית, ואין המתלוננת זכאית להגנת בית-המשפט בעניין זה. לעומת זאת, בכל הנוגע לרקע המיני, עסקינן לא ב"ענין ציבורי" שהשכל הישר מחייב את פרסומו, אלא ב"ענין לציבור" הולכי הרכיל, גרידא, אשר אין טעם מיוחד להרשות את פרסומו.

3. נזקן של הנאשמות מסגירת הדלתיים

לטענת בא-כוח הנאשמות, סגירת הדלתיים טומנת בחובה נזק רב לנאשמות, משום שתתקפח זכותן להתגונן וכל שכן תימנע מהן הזכות להציג את קו הגנתן קבל עם ועדה. נזק זה רב במיוחד במקרה זה, משום שבתקשורת נתפרסמה זה מכבר גירסתה של המתלוננת, ויש בכך בבחינת חריצת דין ציבורית לנאשמות, אשר אף הן דמויות ידועות (למצער, בקרב חלק מהציבור בעיר תל-אביב).

אני מקבלת טענה זו של בא-כוח הנאשמות, אך ורק בחלקה. יש להפריד גם בעניין זה בין קו ההגנה של הנאשמות, לפיו המדובר בעיסקת סמים, לבין תוכן האיומים הכולל פרטים אינטימיים אודות המתלוננת. בעוד שאיסור פרסום של קו הגנתן של הנאשמות עלול לפגוע ביכולתן של הנאשמות להתגונן, אף כי לא במידה רבה, הרי שאיסור פרסום על הרקע המיני של ענייננו אינו פוגע בנאשמות כלל ועיקר.

הפגיעה בנאשמות בשל סגירת דלתיים נובעת מכך ש"אחד הנימוקים המרכזיים בכלל החשוב של דיון פומבי, הוא אומנם שהליכי הדיון יגיעו לציבור הרחב, אשר יכול אומנם לתרום לעשיית הצדק במידע המצוי בידו, ושאי-למלא הפרסום, לא היה רואה

צורך ומקום להביאו לפני הרשות המתאימה" (כב' השופט ד' לוי' בב"ש (ת"א) 1244/75 אבנרי נ' מדינת ישראל ואח' [15], בעמ' 103). מאחר שלא אמנע את פרסום קו ההגנה של הנאשמות, לא תתעורר כל בעיה באשר להבאת ראיות בגין אותן עיסקאות סמים. מאידך גיסא, איני רואה כל תועלת שעשויה לצמוח לנאשמות מפרסום הרקע המיני של עניין זה.

אמת, אילו נתפרסמו אודות המתלוננת הפרטים האינטימיים אשר את פרסומם ביקשה למנוע בפנותה לעזרת המשטרה, היו הנאשמות יוצאות נשכרות מכך שהמתלוננת ועדות נוספות היו, אולי, מסרבות להעיד. אמנם, מבחינת דיני ראיות ופרוצדורה קיימות דרכים להתמודד עם סירוב שכזה. עם זאת, ידוע הוא, כי כאשר מדובר בעבירות על רקע מיני, קיימת נטייה מצד הפרקליטות לנסות ולהגיע להסדר טיעון, ולעתים לנקוט בצעד קיצוני יותר, של חזרה מכתב-אישום, וזאת מתוך מטרה למנוע את כפיית המתלוננת להעיד. אם מטרת הפרסום על-ידי הנאשמות נועדה, בעקיפין, להביא למטרה שכזו, עלול להיפגע האינטרס הציבורי, ובוודאי שעקרון הפומביות לא נועד לאפשר "תועלת" מסוג שכזה לנאשמות.

לבסוף, הטענה, שסיפור המקרה כבר נתפרסם בתקשורת, מפיה או מטעמה של המתלוננת, אינה משנה ממסקנת. ראשית, עצם הפרסום הקודם, היקפו ותוכנו, לא הוכח בבית-המשפט. שנית, לא הוכח כי פרסום כזה נידון על-ידי המתלוננת, או כי פרסום זה פרס את גירסתה. שלישי, עצם העובדה שפרטי המקרה נתפרסמו בתקשורת, כך לפחות לטענת בא-כוח הנאשמות, אין בה כדי לשנות מהמסקנה, שהנאשמות לא תיפגענה מפרסום הרקע המיני, במובחן מפרסום קו ההגנה שלהן. אכן, אם הנאשמות תוכלנה לפרסם פרטים אינטימיים אודות המתלוננת הן תזכינה בנקמה במתלוננת ש"העזה" להתלונן נגדן, או על ש"העזה" לטעון בתקשורת, שהן אשמות בסחיתתה. מובן שאין בית-המשפט מקנה במה לסוג כזה של יצרים. אכן, אם תוכלנה הנאשמות להציג בתקשורת את גירסתן לגופו של עניין, כלומר את טענת ההגנה שלהן, כי מדובר בעיסקת סמים, די בכך כדי ל"השוות" מבחינה תקשורתית בין הנאשמות למתלוננת. אם בתקשורת נתפרסם תוכנו של כתב-האישום, הכולל בדרך הטבע את גירסת המתלוננת, אזי בפרסום קו ההגנה של הנאשמות תוצג התמונה המשפטית בשלמותה.

4. נזקה של המתלוננת מפתיחת הדלתיים

טענת בא-כוח המתלוננת הינה, כי הותרת דלתות בית-המשפט פתוחות לציבור הרחב עלולה להסב פגיעה של ממש למתלוננת. המתלוננת הינה דמות ציבורית, או למצער דמות מפורסמת בחוגים מסוימים של הציבור, ופרסום דברים מדל"ת אמות פרטיות וצנעת חייה מהווה פגיעה בפרטיותה, ועלולה להשתכלל גם כדי פגיעה

בפרנסתה. גילוי של מנהגיה המיניים של המתלוננת עלול לגרום לניכור של הציבור כלפיה, מחמת הסתייגותו האפשרית של הציבור ממנהגים אלו. לשון אחר, פרנסתה של המתלוננת לא תיפגע בשל הסתייגות רלוונטית של הציבור מאיכות עבודתה של המתלוננת, אלא בשל הסתייגות לא רלוונטית של הציבור מהתנהגות המתלוננת בביתה.

בעניין זה, השאלה שיש לשאול, הינה האם פרנסתה ופרטיותה של המתלוננת ראויות להגנה, כאשר המתלוננת מבקשת להסתיר מעיני הציבור פרטים מסוימים אודותיה, ובעצם להציג מצג שווה כלפי הציבור? מן הראוי לציין, כי כל הגנה על פרטיותו של אדם מפני חדירתו של אחר מאפשרת, inter alia, ובמידה כזו או אחרת, מצג שווה כלפי אותו אחר. ברם, כפי שמציינת פרופ' רות גביזון, יש טעמים כבדי משקל להגנת הפרטיות, חרף מצג השווה האמור כלפי הזולת: הגנת ה"אוטונומיה, ושפיות הדעת, וחירות, ודמוקרטיה, ויחסים אנושיים, ויצירתיות, ולמידה, וספונטניות" (פרופ' ר' גביזון, במאמרה הנ"ל [25], בעמ' 306).

בהמשך דבריה היא מאזנת בין זכות הפרטיות לבין זכות הגילוי של הזולת, בלי להכריע בין שתי הזכויות:

"נושא אחר, שהזכרתי שאינו משפטי מובהק, אם כי יש לו גם היבט משפטי, הוא הנושא של מירמה; לא סתם עבירות על החוק במובן הפלילי, אלא פשוט, אתה רוצה שיגנו על זכותך לפרטיות כדי שאנשים לא יידעו עליך את ה'אמת' בהקשרים שבהם אם הם ידעו עליך את ה'אמת' הם יפעלו נגדך, לא יתנו לך איזו עבודה או יפגעו בך בצורה דומה. רצון אנושי זה להסתיר קיים הן בהקשרים של עבודה, והן בהקשרים של יחסים אישיים. השאלה הינה באיזו מידה אנו רוצים לאפשר לאנשים להסתתר מאחורי פרטיות, ולא להציג את הדברים כהויתם" (שם, בעמ' 311).

נראה לי, שבמקרים כגון זה, כשלזולת לא נגרם נזק מעצם השמירה על פרטיותה של המתלוננת, מעבר לחוסר סיפוק היצר הרכילאי של הציבור, אין ב"מצג השווה" שלה הצדקה שלא להגן על פרטיותה.

מן הראוי להדגיש, בכל לשון של הדגשה, כי אין באמור לעיל ולו אבק של ביקורת לגופן של נטיות מיניות או לגופם של הרגלים מיניים. כאמור לעיל, בעניין סעיף 68(ב)(3) לחוק בתי המשפט, דעתי היא, כי מדינה דמוקרטית האמונה על חירותו של הפרט, אינה יכולה ואינה צריכה להיכנס לביתו, צלחתו או מיטתו של האזרח, כל עוד אין במעשיו משום גרימת נזק ממשי לזולתו. מכך נובע בהכרח, כי אין להגדיר את מעשיו של הפרט בדל"ת אמותיו כפסולים כל עוד לא נגרם הנזק האמור לזולתו.

5. אינטרס ציבורי לסגירת הדלתיים

א לצד עניינה הפרטי של המתלוננת בסגירת הדלתיים, עומד לו אינטרס ציבורי. מחד גיסא, האינטרס הציבורי מחייב מניעת המצב ש"סחטן" ייצא נשכר, מצב העלול לעודד סחטנים פוטנציאליים לנסות את מזלם בסחיטת זולתם. מאידך גיסא, האינטרס הציבורי מחייב מניעת המצב ש"נסחט" ייצא וידיו על ראשו, מצב שעלול להרתיע "נסחטים" מלהתלונן במשטרה.

ב (א) אינטרס ציבורי – ש"סחטן" לא ייצא נשכר

בא־כוח הנאשמות טוען, שלעולם לא יתממש החשש ש"סחטן" ייצא נשכר. אדרבא, עצם הפרסום משמיט את הקרקע מתחת לסחיטה.

ג אין ביכולתי להסכים לטענה זו. אם יתפרסמו הדברים שהמתלוננת ניסתה למנוע את פרסומם, תחילה בכניעה לתכתיבי ה"סחטן", ולאחר מכן בתלונה למשטרה, תצאנה הנאשמות נשכרות בשתיים אלו:

ד ראשית, הן תיפרענה מהמתלוננת על שהעזה להתלונן נגדן.

ה שנית, המתלוננת עשויה להרגיש אי־נוחות בבית־המשפט, ואולי אף לשרר לפרקליטות כי עדיף להגיע להסכמה עם הנאשמות, על־מנת למנוע את העדתה, ובכך ייתקע מקל בגלגלי מנגון עשיית הצדק. כמו כן, יש בכך סכנה, שהנאשמות תעשנה שימוש בפומביות הדיון כדי להביא לתוצאה האמורה, בכך שתתכבנה את מהלך החקירה של המתלוננת, בדיוק אל הפסים האינטימיים האמורים.

ו לפחות בנימוק השני יש כדי לעודד "סחטנים" פוטנציאליים, וזאת משום שיש בכך כדי לשרר להם, שהסיכוי להרשעתם על מעלליהם הולך ופוחת ככל שילך איום הסחיטה ויתממש במהלך המשפט.

ז (ב) אינטרס ציבורי – ש"נסחט" לא ייצא וידיו על ראשו

ח כתב־האישום מייחס לנאשמות פנייה למתלוננת בדרישה לקבל כסף, אחרת יינתן פומבי לגילויים אודות הרגליה המיניים ותמונות עירום שלה, על כורחה ושלא בטובתה. כתב־האישום מציין, כי המתלוננת נענתה תחילה לאיומים והעבירה לנאשמות סכומי כסף שלא השביעו את רעבונן, ורק משהגיעו מים עד נפש, פנתה למשטרה. המתלוננת, המייחסת חשיבות רבה לשמירת אותם פרטים אודותיה חסויים, הייתה מוכנה, כך לדברי כתב־האישום, לשלם כסף לנאשמות, ובלבד שלא תממשנה את

איומן. עצם פנייתה למשטרה, אין משמעו, כי המתלוננת נתייאשה מהסיכוי לשמור על הפרטים אודותיה חסויים, וכל שביקשה הוא כי יינקטו הליכים משפטיים כנגד הנאשמות, אלא אדרבא, כי נקיטת ההליכים כנגד הנאשמות היא שתניב עבורה את התוצאה המקווה של שמירת סודה.

נדמה לי, כי לא יכול להיות ספק, שפרסום אותם פרטים אשר בפרסומם איים "סחטן" על "נסחט", יש משום מסר ל"נסחטים" פוטנציאליים, כי אם ברצונם שהאיום לא יוצא מן הכוח אל הפועל, והפרטים אודותיהם יישארו עלומים, מוטב להם להיענות לדרישתו של ה"סחטן" ולשלם את "כופר המידע".

6. איזון – הלכה למעשה

ג מניתוח השיקולים השונים שיש להביא בחשבון בעת עריכתו של איזון בין זכות הפומביות לזכות הפרטיות של המתלוננת, במסגרתו של סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט, נדמה לי שהמסקנה ברורה.

ד בכל האמור בחשיפת הרקע המיני של המתלוננת, שהוא נושא איומי הסחיטה, הרי שהחדירה לפרטיותה של המתלוננת היא קשה, הפגיעה באינטרס הציבורי הכפול של מניעת עבירות סחיטה ועידוד נסחטים מלהתלונן היא רבה, ומנגד, התועלת לציבור מתמצית רק בסיפוק היצר הרכילאי, וה"יתרון" לנאשמות אינו קיים, או לכל הפחות אינו מוצדק. כמו כן, תכליתו של עקרון הפומביות אינה מתגשמת בפתיחת הדלתיים בעניינם של פרטים אלו. כיוון שכך, יש לסגור את הדלתיים בכל דיון, שבו עשויים לעלות הפרטים האינטימיים אודות המתלוננת.

ה לעומת זאת, בכל האמור בגילוי של קו ההגנה של הנאשמות, שאינו נושא איומי הסחיטה, הרי שהחדירה לפרטיותה של המתלוננת היא מוצדקת (שהרי הפרטיות לא נועדה להסתיר ביצוע עבירות פליליות), אין פגיעה באינטרס ציבורי של מניעת עבירות סחיטה, ומצד שני, התועלת לציבור היא נכבדה בגילוי חשד למעורבותה של המתלוננת בעבירות פליליות, וכן יש בכך משום תרומה, אם כי צנועה, להגנתן של הנאשמות. לפיכך, אין לסגור את הדלתיים בכל דיון, שבו עשויים לעלות הפרטים אודות קו ההגנה של הנאשמות.

ו הנהגה כ"כ, הגעתי לכלל מסקנה, כי מן הראוי לסגור את הדלתיים בכל דיון, שבו עשוי הרקע המיני של המתלוננת לעלות, וכי מן הראוי לפתוח את הדלתיים בכל דיון, שבו עשוי לעלות קו ההגנה של הנאשמות. מכיוון שקו ההגנה של הנאשמות עשוי וחייב לעלות בכל דיון ודיון, ופשיטא, שיהיו, על-כן, דיונים, שבהם יועלו הן הרקע

המיני והן קו ההגנה (למשל בחקירתה של המתלוננת עצמה או של שוטרים שגבו הודעות), מן הראוי לסגור את כל הדיונים, שבהם עלול לעלות הרקע המיני של המתלוננת, ולפתוח את כל שאר הדיונים.

א

באשר לחלקים הנוגעים לקו הגנתן של הנאשמות, ולו בלבד, במסגרת הדיונים בדלתיים סגורות, יהיה ניתן לאפשר את פרסומם, באופן סלקטיבי, לאחר מעשה, כלומר לאחר סיומם. לצורך זה, אעשה שימוש בסמכות שניתנה לי בסעיף 70(א) לחוק בתי המשפט.

ב

אני ערה לקושי המיוחד בשמיעת עדויות הנאשמות, אם תבחרנה להעיד, שכן אין לדעת מראש מתי יעלה תוכן האיומים המיוחס להן על-ידי המתלוננת, או תוכנה של עיסקת הסמים כנטען על-ידיהן. אולם נראה לי, כי אם יינתן פרסום לקו ההגנה שלהן, הן בתחילת הדיון והן בסופו, הרי שאותה טענה שהייתה בפיהן, אודות אי-השוויון שבין פרסום טענת המתלוננת בלבד, תבוא לכדי פתרונה ההולם במסגרת האיזונים הראויים.

ג

ט. טענת ההפליה והשפעה בלתי הוגנת

ד

טוען בא-כוח הנאשמות, כי היסוד היחיד לבקשת איסור הפרסום נעוץ בהיותה של המתלוננת בתו של שופט ובדרנית מפורסמת. יתרה מזו, יש בהדגשת היותה בת של שופט משום השפעה בלתי הוגנת על בית-המשפט.

ה

כשופטת האמורה לשמוע את הראיות בתיק זה, אוכל רק לומר, שאני דוחה בשאט נפש סוג כזה של טענות, אשר מראש מניח אפשרות קיומה של דעה קדומה של בית-המשפט כנגד הנאשמות או לטובת המתלוננת.

י. סעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט

ו

בפי באי-כוח הנאשמות טענה אבסורדית, לפיה היעדר זכות ערעור לנאשמות מכוח סעיף 74 לחוק בתי המשפט על החלטה על-פי סעיף 68 לחוק בתי המשפט מחייב, שבית-המשפט יעשה צדק עמן בדרך של איסור פרסום, אם יורה על כך, על יסוד סעיף 70 לחוק בתי המשפט, שלגביו מוקנית זכות ערעור, עובר להכרעת הדין.

ז

במקרה שלפניי לא נטענה כלל טענה, שאיסור הפרסום דרוש לצורך הגנת ביטחונה של המתלוננת כאמור בסעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט, שהרי חששה הינו מפרסום פרטים אינטימיים אודותיה, ולא מסיכון לביטחונה האישי.

- א מושג המפתח בהוראת חוק זו הינו "הגנה על בטחונו של בעל דין" (כב' השופט חשין בעניין מרום [10], בעמ' 342) או עד, ובוודאי שהגנה על ביטחון, כדברי השופט חשין, אינה כוללת הגנה מפני עיתונות (עניין מרום [10], שם). הדעה השלטת היא, כי סעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט אינו כולל ביטחון כלכלי אלא רק ביטחון פיזי של העד (ראה כבוד הנשיא התורן וינוגרד בב"ש (ת"א) 1660/83 חרמון נ' מדינת ישראל [16], בעמ' 175).
- ב בעניין שלפניי, לא קיימת עילה כל שהיא מכוח סעיף 70 לחוק בתי המשפט לאסור את הפרסום, ולפיכך אין מקום לטענת בא-כוח הנאשמות בעניין זה, שעדיף היה מבחינתן, שבית-המשפט יחליט על בסיס סעיף זה.
- ג יא. אשר-על-כן, אני נעתרת לבקשת המדינה ומורה על קיומו של הדיון בדלתיים סגורות, וזאת על יסוד סעיף 68(ב)(5) לחוק בתי המשפט בתנאים כדלהלן:
1. הדיון ייערך בדלתיים סגורות לגבי עדות המתלוננת, וכל עד אחר האמור להעיד אודות תוכן האיומים שהושמעו כלפיה, כולל עדות הנאשמות.
- ד 2. איסור פרסום חל על תוכן האיומים המיוחס לנאשמות.
- ה 3. איסור הפרסום אינו חל רק על טענת ההגנה של הנאשמות לפיה מקור הסכסוך ביניהן לבין המתלוננת קשור לתביעה כספית, שהייתה להן כלפיה, הנובעת מתיווך שנעשה על-ידיהן לסם, שסופק למתלוננת.
- ו 4. מפאת העניין, שעשוי להיות לציבור באשר לנימוקי בית-המשפט אודות סגירת הדלתיים, ומאחר שאין בהחלטתי כדי לגלות את תוכנם המדויק של האיומים, אני מתירה את פרסום ההחלטה.
- ז ניתן היום, כ"ו בכסלו תשנ"ט (15.12.1998) בלשכתי בהיעדר הצדדים.
- ח המזכירות תשלח עותק לבאי-כוח הצדדים.
- ט נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח